

KUNGL.
VETENSKAPS-
AKADEMIEN

THE ROYAL SWEDISH ACADEMY OF SCIENCES

KUNGL.
VETENSKAPS
AKADEMIEN

THE ROYAL SWEDISH ACADEMY OF SCIENCES

INAUGURATION

14.30 – 16.00

in the presence of H.R.H. Crown Princess Victoria of Sweden

Årsberättelse 2024

The Royal Swedish Academy of Sciences' annual report, including a presentation in English of the Academy's activities in 2023 by Hans Ellegren, Secretary General.

Kungl. Vetenskapsakademien

KUNGL. VETENSKAPSAKADEMIEN grundades 1739 och är en oberoende organisation som har som övergripande mål att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället. Ämnesmässigt omfattar Vetenskapsakademien såväl matematik, naturvetenskap och teknik som samhällsvetenskaper och humaniora, och strävar efter att öka utbytet mellan olika discipliner. Akademiens verksamhet är i huvudsak inriktad mot:

- ★ att föra vetenskapens talan i samhället och påverka forskningspolitiken
- ★ att förmedla vetenskapligt underlag för samhällsdebatt och beslutsfattande
- ★ att belöna framstående forskningsinsatser
- ★ att vara en mötesplats för vetenskap, både över och inom ämnesgränser
- ★ att säkra återväxten av unga forskare
- ★ att stimulera intresset för matematik och naturvetenskap i skolan
- ★ att förmedla vetenskap till allmänheten
- ★ att förmedla internationella vetenskapliga kontakter
- ★ att vårda det vetenskapliga kulturarvet

AKADEMIEN har cirka 480 svenska och 175 utländska ledamöter som är verksamma inom klasser och kommittéer. De tar bland annat initiativ till utredningar, remissvar, konferenser och seminarier. Sju gånger om året har Akademien allmän sammankomst, och i anslutning till dessa hålls öppna populärvetenskapliga föreläsningar. De finns även att se på Akademiens webbplats och Youtube-kanal.

INOM AKADEMIENS institut och program erbjuds unika forskningsmiljöer inom ekologisk ekonomi och hållbar utveckling, evolutionsbiologi, vetenskapshistoria och matematik. Akademien delar årligen ut många priser och belöningar. Mest kända är Nobelpriset i fysik och kemi samt Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne (Ekonomipriset). Andra stora priser är Crafoordpriset, Sjöbergpriset, Göran Gustafssonprisen och Rolf Schockprisen. Göran Gustafssonprisen delas ut till yngre framstående forskare och utgör en kombination av ett personligt pris och ett forskningsanslag. Vetenskapsakademien är en av de drivande akademierna bakom karriärprogrammet Wallenberg Academy Fellows, som erbjuder långsiktigt stöd till de mest lovande unga forskarna. Förutom en omfattande stipendieverksamhet är Akademien också engagerad i tillsättningen av forskartjänster inom flera program finansierade av externa stiftelser.

Genom sina fasta kommittéer verkar Akademien för en hållbar samhällsutveckling på vetenskaplig grund inom bland annat miljö- och energiområdet. Kommittéerna behandlar även forskningspolitik, internationella kontakter, hälsa, mänskliga rättigheter och utbildningsfrågor. Akademien delar också ut Ingvar Lindqvistprisen för att uppmärksamma lärare som stimulerar elevernas intresse och lärande inom matematik och naturvetenskap.

Innehåll

ÅRET SOM GÅTT	6
THE YEAR IN REVIEW	12
PRISER OCH BELÖNINGAR 2024	
Nobelpriset i fysik	18
Nobelpriset i kemi	19
Ekonomipriset	19
Crafoordpriset	20
Sjöbergpriset	20
Övriga priser och belöningar	21
LEDAMÖTER	
Invalda ledamöter 2024	24
In memoriam	29
Akademistyrelsen 2024	32
VERKSAMHETER I KORTHET	
Kommunikationsverksamhet	34
Programverksamhet	36
Vetenskap och samhälle	40
Forskningspolitiska frågor	40
Hälsofrågor	40
Internationella frågor	40
Miljö- och energifrågor	40
Mänskliga rättigheter	40
Utbildningsfrågor	41
Nationalkommittéer	41
Remisser	41
Institut och program	42
Institut	42
Beijerinstitutet för ekologisk ekonomi	42
Bergianska stiftelsen	42
Centrum för vetenskapshistoria	42
Institut Mittag-Leffler	42
Program	43
Anthropocene Laboratory	43
Global Economic Dynamics and the Biosphere	43
Vetenskapliga tidskrifter	44
EKONOMISK INFORMATION	
Större finansiärer av Vetenskapsakademiens verksamhet 2024	47
Årsredovisning 2024	48
Revisionsberättelse	62

Documenta No 98
Kungl. Vetenskapsakademien ©2025

Redaktion: Sara Rylander
Grafisk form och produktion:
Christina Porath, ©Fräulein Design
Översättning: Clare Barnes
Tryck: Åtta45, Järfälla 2025
ISBN: 978-91-7190-213-9

Omslagsbild:
Den 13 februari invigdes *Anthropocene Laboratory*, Akademiens senaste satsning för hållbar utveckling i en fullsatt Beijersal i närvaro av Kronprinsessan Victoria.

Det övergripande syftet för *Anthropocene Laboratory* är att skapa och sprida vetenskapsbaserad förståelse och insikter för att hitta nya vägar mot en hållbar framtid. Laboratoriet kommer att fungera som en internationell mötesplats för samarbete mellan forskare för att behandla relevanta och centrala frågor för hållbar utveckling. Programmet skapar också internationella nätverk med världsledande forskare, och engagerar unga framstående forskare för att förstå dynamiken i biosfären och agera på utmaningarna.

FOTO: PATRIK LUNDIN

FOTO:
LARS FALCK

Kungl. Vetenskapsakademiens uppdrag är att främja vetenskaperna och vara en vetenskapens röst i samhället. Som Sveriges främsta expertpanel inom ett brett spektrum av vetenskaper, och som oberoende företrädare för vetenskaperna, har vi hög trovärdighet och gott anseende. Vi bidrar med faktaunderlag för samhällsdebatt och beslutsfattande, granskar och lämnar förslag till forskningspolitiken, belönar viktiga forskningsinsatser och erbjuder mötesplatser för forskare. Dessutom arbetar vi för att säkra återväxten av forskare, stimulerar intresset för naturvetenskap i skolan, engagerar oss i den högre utbildningen, deltar i det internationella samarbetet mellan vetenskapsakademier och andra forskningsorganisationer, och vårdar det vetenskapliga kulturarvet.

ÅRET SOM GÅTT 2024

Hans Ellegren,
Kungl. Vetenskapsakademiens
ständiga sekreterare.

FOTO: MARKUS MARCETIC

Att vara en oberoende organisation som står fri från statsmakter, myndigheter, företag och andra organisationer är en central komponent i Akademiens arbete. Vi har ett flerhundraårigt arv att förvalta och det sker med den yttersta av omsorger. Samtidigt behöver vi vara en modern organisation som verkar i en samtid och efter de förutsättningar som just nu råder.

Verksamheten inom klasser, fasta kommittéer och prioriterade områden

Mötet och verksamheten inom klasserna utgör i någon mening navet i Akademiens verksamhet, klasserna är de fora som huvudsakligen engagerar ledamöterna. Tretton nya ledamöter tillkom under 2024, åtta kvinnor och fem män.

Akademiens fasta kommittéer, det vill säga kommittéerna för forskningspolitiska frågor,

hälsofrågor, internationella frågor, miljö och energi, samt utbildning utgör också centrala strukturer för vår löpande verksamhet. Gemensamt för kommittéerna är att de genom ett proaktivt arbete söker verka för Akademiens övergripande mål samt fokusera på våra prioriterade områden. Kommittéerna ordnar symposier, rundabordssamtal och informella möten, och verkar på olika sätt ute i samhället. De utgör också naturliga konstellationer för att arbeta fram remissvar. En kommitté är gemensam för flera akademier: Akademiernas kommitté för mänskliga rättigheter.

Ängelägna kommittéaktiviteter under 2024 inkluderade bland annat medverkan på Vetenskapsfestivalen i Göteborg med samtal om "Allt är vågor", biologiska klockor och naturens cykler. På annat håll ordnades en gymnasiedag om människans evolution, likaså en stor träff om biologisk mångfald med myndighetsrepresentanter, politiker och forskare. På temat hälsa arrangerades konferenser om god forskning i vården

Under året släpptes ett nytt nummer i skriftserien Vetenskapen säger. Den här gången handlade det om AI. Skriften lanserades i samband med Akademisymposiet AI i vetenskapens tjänst.

FOTO: EVA NEVELIUS

med fokus på behandlingsforskning respektive patienten, samt om hälsa, klimat, mat och vatten ("Hur löser vi hållbarhetsekvationen?").

Det forskningspolitiska arbetet omfattade bland annat yttrande om Forskningsfinansieringsutredningens slutbetänkande *Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation*, och en rad aktiviteter kopplade till forsknings- och innovationspropositionen som presenterades i december. Företrädare för Akademien skrev debattartiklar om forskningspolitiken. Över lag fick Akademien gehör för flera av punkterna i vårt inspel till propositionen, till exempel stora satsningar på forskningsråden och en betoning på excellens i forskningen. Tillsammans med en rad andra nationella akademier gjorde Akademien också ett inspel inför EU-valet, med en uppmaning till nominerade kandidater till parlamentet att främja öppen och fri vetenskap och utbildning.

Att förmedla kunskap är en av Akademiens viktigaste uppgifter och 2024 blev något av ett AI-år. Akademien gav ut skriften *Vetenskapen säger – om AI* och den lanserades lagom till 2024 års Akademisymposium med temat *AI i vetenskapens tjänst*. Akademien var med och ordnade riksdagen forskningsdag den 18 april och även där stod AI i fokus (*Artificiell intelligens: möjligheter och begränsningar*). När det gäller att sprida kunskap kan noteras att antalet följare av Akademiens sociala medier ökade med nästan 50 procent under 2024.

De stora priserna

Nobelprisen, tillsammans med Ekonomipriset, utgör flaggskeppen i Akademiens flora av priser och belöningar. De bidrar till Akademiens synlighet och renommé i hela världen. Pristagarna presenteras på annan plats i denna årsredovisning och som något av ett gemensamt tema kom AI att präglå årets priser. Det var ett helt slumpmässigt sammanträffande med de AI-aktiviteter

Nobelpriset i kemi 2024 handlade om proteiner, livets geniala kemiska multiverktyg.

FOTO: PATRIK LUNDIN

som beskrivs ovan. Fysikpristagarna John Hopfield och Geoffrey Hinton belönades för deras arbete med maskininlärning och artificiella neuronnätverk. Kemipristagarna David Baker, Demis Hassabis och John Jumper fick priset för att de har kunnat förutsäga och designa proteinstrukturer med hjälp av maskininlärning. För Ekonomipriset belönades Daren Acemoglu, Simon Johnson och James A. Robinson för sin forskning kring hur institutioner formas och påverkar länders välbefinnande. Men även ekonomerna har på olika sätt engagerat sig i frågor kring AI.

Akademiens ersättning för prisarbetet har under nära 10 år legat oförändrat på 5,3 miljoner kronor, men Nobelstiftelsen godkände under 2024 en höjning till 6,9 miljoner kronor per pris. Samma gäller för Riksbankens ersättning för arbetet med Ekonomipriset. Det var ett välkommet beslut för våra priskommittéer och kommer att underlätta deras arbete framöver. Kommittéernas arbete pågår i det närmaste året om och vår kanslipersonal lägger ned stor tid på prisadministration och kommunikation kring priserna.

Akademien delar sedan 1982 ut Crafoordpriset, ett pris som ämnesmässigt kompletterar Nobelpriset på ett mycket bra sätt. Priset alternerar mellan matematik och astronomi, polyartrit, geovetenskaper och biologi (med inriktning mot ekologi) och täcker därmed områden som inte på ett tydligt sätt ingår bland Nobelprisen. Akademien beslöt under 2024 om nya

regler för Anna-Greta och Holger Crafoords fond, den stiftelse som lägger grundplåten till Crafoordpriset. En nyhet är att Crafoordpriset i polyartrit permanentas till utdelning vart fjärde år; just detta prisområde kommer av donatorns vilja att stödja forskning kring den sjukdom han själv led av.

Crafoordpriset delas ut genom ett mycket gott samarbete med Crafoordska stiftelsen i Lund, som också skuter till medel till prissumman. 2024 var prisområdet matematik och astronomi, där vardera ämnet har ett eget pris. Pristagare var Douglas Gough, Jørgen Christensen-Dalsgaard och Conny Aerts i astronomi, som belönas för sin forskning kring astroseismologi och dess tillämpning på studier av solens och andra stjärnors inre. Priset i matematik gick till Claire Voisin, som gjort centrala framsteg inom den algebraiska geometrin.

Bland övriga internationella priser under 2024 märktes Sjöbergpriset i cancerforskning till Catherine Wu, Rolf Schockpriset i logik och filosofi till Hans Kamp och Irene Heim samt Schockpriset i matematik till Lai-Sang Young och Gregori Aminoffs pris i kristallografi till Hao Wu. Akademien slöt 2024 ett nytt avtal med Stockholm Water Foundation (SWF) om formerna för utseende av mottagare av Stockholm Water Prize. De nya rutinerna innebär att Akademien tar över hela ansvaret för prisarbetet. Årets "vattenpris" gick till hydrologen Taikan Oki.

Anna Överby Wernstedt mottar
Göran Gustafssonpriset i medicin
vid Vetenskapsakademiens
högtidssammankomst.

FOTO: PATRIK LUNDIN

Nationella priser och forskningsstöd

Få saker är så stimulerande för oss som är engagerade i Akademiens verksamhet som arbetet kring Ingvar Lindqvistprisen, ”lärarprisen”. De här priserna går till skollärare verksamma runt om i landet inom ämnena matematik, fysik, kemi, biologi, naturkunskap eller NO. Den övergripande prismotiveringen är att lärarna belönas för sin entusiasm och för att de genom sitt engagemang och utvecklingsarbete bidragit till att elevernas intresse för och kunskap inom matematik och naturvetenskap har ökat. Årets pristagare var Vera Lundström, Umeå elitidrottsgymnasium, Elin Gädde, Rälsen Norrviken, Sollentuna, Cristina Bernardez Marti och Jens Bjelvenmark, Gullmarsgymnasiet, Lysekil och Susanne Tegler, Gymnasieskolan Spyken, Lund.

Akademien har nu startat ett lärarnätverk för pristagarna. I samband med att årets pristagare erhöll sina pris på Akademiens högtidsdag ordnades både ett prissymposium och en nätverksträff för tidigare pristagare. Nätverket gjorde senare under året också ett uppskattat studiebesök vid Vetenskapshuset i Markaryd. Lärarprisen och nätverket finansieras av Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond.

Tack vare donationer har Akademien sedan länge ett 10-tal fonder vars ändamål är att prisbelöna förtjänta forskare inom olika ämnesområden. Priserna delas ut vid en årlig prisceremoni och flertalet av dem riktar sig till jämförelsevis yngre forskare. Flera av Sveriges mest framstående forskare har genom årens lopp belönats

med något av dessa priser (Strömer-Fernnerska belöningen, Lindbomska belöningen, Sparreska priset, Flormanska belöningen, Hilda och Alfred Erikssons pris, Letterstedtska prisen, Edlundska priset, Wallmarkska priset, Arnbergska priset samt Tage Erlanders pris).

Klasser och särskilda prisgrupper arbetar flitigt både med Akademiens egna priser och priser och anslag som delas ut av samarbetspartners. Genom ett mångårigt samarbete med Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse bistår Akademien med utvärderingar av sökanden för Wallenberg Academy Fellows-anslag och till några andra Wallenbergprogram. Fellows-programmet är en av de viktigaste forskningssatsningarna i Sverige under de senaste decennierna, och Akademien fortsätter att högt prioritera vårt bidrag till programmet. Vi ansvarar för ett ambitiöst mentorsprogram för Fellows och till det läggs nu ett alumnnätverk för tidigare Fellows.

Ett annat mångårigt samarbete är det Akademien har med Göran Gustafssonstiftelsen. Genom stiftelsens finansiering kan Akademien årligen dela ut fem Göran Gustafssonpris inom ämnena medicin, molekylär biologi, kemi, fysik och matematik. De som erhöll priset 2024 var Anna Överby Wernstedt, Vasili Hauryliuk, Sebastian Westenhoff, Giovanni Volpe och Alexander Berglund. Prissumman uppgick till 6,6 miljoner kronor per pris, där 300 000 kronor består av ett personligt pris och resten är ett anslag fördelat på tre år.

Akademiens institut och program

Verksamheten vid Institut Mittag-Leffler håller mycket hög vetenskaplig kvalitet och är en mötesplats för matematiker från hela världen. I sina forskningsprogram samlar institutet världsledande forskare för att under veckor till månader arbeta med specifika matematiska frågeställningar. Vid konferenser och seminarier möts framstående matematiker inom och utom landet, forskarstuderande i matematik, och även lärare i matematik från skolor runt om i landet. Vi värnar om verksamheten vid institutet och en rad samordningsvinster har nåtts genom gemensam fastighetsskötsel, ekonomi, kommunikation och personalhantering med vårt centrala kansli. Det finns renoveringsbehov vid fastigheten i Djursholm, vilket kommer att kunna finansieras av avkastningen från Mittag-Lefflerstiftelsen.

Verksamheten inom Beijerinstitutet för ekologisk ekonomi håller också mycket hög vetenskaplig kvalitet och tillför på ett utomordentligt bra sätt vetenskapligt underlag för samhällsutvecklingen inom miljö- och hållbarhetsområdet. Nuvarande föreståndaren Carl Folke är med ålderns rätt i färd med att kliva av sitt uppdrag, och Akademien har under 2024 arbetat med rekrytering av hans efterträdare. Grundplåten till verksamhetens kostnader kommer från Kjell och Märta Beijers Stiftelse, som under året fyllde 50 år. Det uppmärksammades med ett stort evenemang på Akademien i november.

Genom framgångsrikt arbete med externfinansiering har verksamheten vid Beijerinstitutet expanderat under en följd av år. Det skapar utmaningar för Akademien som med sitt begränsade kansli saknar många av de resurser för administrativt stöd som finns vid universitetsförvaltningarna.

Anställningen som Professor Bergianus innehas av Hanna Johansson, som bedriver världsledande forskning kring svampars evolution. Hennes forskningsverksamhet är etablerad vid Institutionen för ekologi, miljö och botanik vid Stockholms universitet. Akademien finansierar professuren och innehavarens forskningsverksamhet via sin förvaltning av den Bergianska Stiftelsen.

Akademiens senaste vetenskapliga satsning "Antropocenlaboratoriet", under ledning av Henrik Österblom, har kommit i gång på ett bra sätt. Forskningen fokuserar för närvarande på två teman: *The empirics of hope* och *The intertwined biosphere*. Det kommer bli spännande att följa utvecklingen av verksamheten framöver.

Verksamhetsövergång vid Edvard Andersons växthus

Efter att Professor Bergianus verksamhet flyttade från Bergianska trädgården har Akademiens kvarstående, aktiva engagemang i trädgården begränsats till Edvard Andersons växthus och driften av detta. Växthuset finansieras av Edvard Andersons fond, tillkommen som en donation till Bergianska Stiftelsen; det formella upplägget är alltså att medlen från Edvard Andersons fond förvaltas av en stiftelse som förvaltas av Akademien. Donationsvillkoren säger att växthusmedlen inte får sammanblandas med de medel som Bergianska Stiftelsen i sig disponerar. Växthuset har 6–7 fast anställda plus säsons- och helgarbetare.

Professor Bergianus var tidigare föreståndare för hela den Bergianska trädgården, det vill säga även för den del av trädgården som drivs av Stockholms universitet och dess personal. I frånvaron av ett gemensamt föreståndarskap har samordning och planering av den verksamhet som trädgårdens två personalgrupper bedriver – med olika huvudmän – förvärrats. Under 2023 initierades därför en diskussion med Stockholms universitet om ledning och ansvar för verksamheten i Edvard Andersons växthus och hela den Bergianska trädgården. Förhandlingar ledde under 2024 fram till en överenskommelse om verksamhetsövergång där universitetet tar över ansvaret för driften av Edvard Andersons växthus från och med årsskiftet 2024/2025. Växthuspersonalen erbjöds anställning vid universitetet vilket accepterades av de allra flesta. Verksamheten ska även fortsättningsvis finansieras av Edvard Andersons fond, som ersätter universitetet för driftskostnaden. Akademien kommer dock behöva behålla viss kompetens knuten till själva fastighetsinnehavet i trädgården.

Ekonomi

Akademiens tillgångar utgörs dels av egna medel, dels av ett fastighetsbestånd. Marknadsvärdet för de egna medlen var 886 miljoner kronor per 31 december 2024. Förvaltningen sköts av Carnegie efter anvisning av Akademiens placeringskommitté, som under 2024 fick en ny ordförande i Johan Held. Akademien disponerar fritt de egna medlen.

Kapitalförvaltningen syftar till att långsiktigt säkra kapitalet och erhålla god avkastning. Målet är 3 procent realavkastning, mätt som ett genomsnitt över fem år. Med aktiemarknadens positiva utveckling under en rad av år har detta mål med råde kunnat mötas och portföljen har således sett en betydande värdestegring under en längre tid. Den genomsnittliga avkastningen

under en 10-årsperiod har varit cirka 10 procent, vilket placerar Akademien i topp bland jämförbara aktörer.

Under 2024 uppgick avkastningen i portföljen till +12,3 procent. I årsredovisningen för 2024 genererade intäkter minus kostnader ett verksamhetsutfall på -20,4 miljoner kronor. Detta underskott ska täckas av resultatet från den finansiella verksamheten, vilket uppgick till 25,8 miljoner kronor. Årsredovisningen gav därför ett positivt verksamhetsresultat för 2024 på 5,4 miljoner kronor.

Akademien ansvarar för angelägenheterna i ett 100-tal stiftelser genom anknuten förvaltning. De anknutna stiftelserna representerar tillsammans betydande värden där avkastningen ska komma vetenskapen till godo. Ålderdomliga statuter och snäva ändamålsbeskrivningar leder ibland till utmaningar i att dela ut tillgängliga avkastningar. Akademistyrelsen inledde 2023 en översyn av de anknutna stiftelserna i syfte att öka utdelningarna, och det arbetet intensifierades under 2024. Som ett resultat av detta arbete ökade de utdelade beloppen från 33,9 miljoner kronor 2023 till 71,7 miljoner kronor 2024. En rad beslut har tagits för att ytterligare öka utdelningarna och utfallet av dessa åtgärder förväntas synas under 2025. Åtgärderna innebär bland annat höjda stipendiebelopp och breddad annonsering. Dessutom kommer några nya priser att inrättas.

Kansliet

Akademien har under 2024 anställt Desirée Köhler som ny HR-chef i och med att Lena Widerberg gick i pension. Veronika Eriksson har rekryterats som ny programkoordinator för att möta det behov som uppstått genom Akademiens ökande engagemang kring symposier och olika evenemang. Ett nytt intranät sjösattes under året och det bidrar till att stärka den interna kommunikationen och tillgängliggöra dokument och handlingar för berörd personal.

Vinkelvillan

Den genomgripande renovering av Vinkelvillan som inleddes under 2023 närmar sig slutförande. Projektet kommer att ge en välbehövlig modernisering av lokalerna med tillkomst av arbetsrum och mötesutrymmen (inklusive modern AV-teknik). Det här skapar expansionsmöjligheter för nya verksamheter inom Akademien, och de nya lokalerna kommer också kunna fungera som ett fint komplement till Beijersalen och andra möteslokaler i huvudfastigheten. Vi räknar med att kunna flytta in i huset under andra halvåret 2025.

Hans Ellegren

Ständig sekreterare

Den 13 februari invigdes Akademiens senaste vetenskapliga satsning *Anthropocene Laboratory*.

FOTO:
PATRIK LUNDIN

THE YEAR IN REVIEW 2024

The overall objective of the Royal Swedish Academy of Sciences is to promote the sciences and strengthen their influence in society. As Sweden's leading panel of experts in a wide range of disciplines, and as an independent representative of the sciences, the Academy enjoys a high level of credibility and a good reputation. We provide evidence for use in public debates and decision-making, we review and make proposals for research policy, and we reward important research efforts and offer meeting places for researchers. In addition, we work to secure new generations of researchers, encourage interest in science in schools and are active in higher education. We participate in the international cooperation between academies of science and other research academies, as well as safeguarding our scientific heritage.

Hans Ellegren,
Secretary General, the Royal
Swedish Academy of Sciences.

PHOTO: MARKUS MARCETIC

Existing as an independent organisation, free from national government, public authorities, corporations and other organisations, is a vital component of the Academy's work. We have a centuries-old heritage to manage and we do so with the utmost care. At the same time, we must be a modern organisation that can operate in a contemporary context and in line with the prevailing circumstances.

Activities within the classes, standing committees and prioritised areas

The classes' meeting and activities are, in some sense, the hub of the Academy's activities, as they are the forums in which members are primarily engaged. Thirteen new members were added in 2024, eight women and five men.

The Academy's standing committees, which comprise the Research Policy Committee, Health Committee,

International Committee, Environment and Energy Committee, and the Education Committee, are also vital to our activities. They all work proactively to promote the Academy's overall objectives and focus on our priority areas. The committees organise symposia, roundtables and informal meetings, and contribute to society in various ways. They are also the natural setting for developing responses to consultation papers. One committee is common to several Academies – the Human Rights Committee of Sweden's Scientific and Literary Academies.

Key committee activities in 2024 included participation in the Gothenburg International Science Festival, with talks on "Everything is waves", biological clocks and nature's cycles. Elsewhere, events included a day for upper-secondary schools on human evolution, as well as a major meeting on biodiversity with representatives from public authorities, politicians and researchers. On the theme of health, conferences were organised on

During the year, a new issue was released in the publication series *Vetenskapen säger* (Science Says). This time, it focused on AI. The publication was launched in connection with the Symposium *AI i vetenskapens tjänst* (AI in the service of science).

PHOTO: EVA NEVELIUS

good research in healthcare, focusing on treatment research and the patient, as well as on health, climate, food and water (“How do we solve the sustainability equation?”).

Research policy work included a statement on the final report from the government enquiry into research funding, titled *Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation* (new structure for public authorities for the funding of research and innovation), and activities linked to the research and innovation bill that was presented in December. Representatives of the Academy wrote opinion pieces on research policy. In general, the Academy was heard on several points of our input about the bill, such as major investments in the research councils and an emphasis on excellence in research. Together with a number of other national academies, the Academy was also active ahead of the European elections, calling on parliamentary nominees to promote open and free science and education.

Disseminating knowledge is one of the Academy’s most important tasks, and 2024 was something of an AI year. The Academy published *Vetenskapen säger – om AI* (Science Says – on AI), which was launched in time for 2024’s Academy Symposium on the theme of AI in the Service of Science. The Academy helped organise the Swedish Riksdag’s Research Day on 18 April, which also focused on AI (“Artificial Intelligence: Opportunities and Limitations”). In terms of disseminating knowledge, it should be noted that the Academy’s social media following increased by almost 50% in 2024.

The major prizes

The Nobel Prize and the Sveriges Riksbank Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel are the flagships of the Academy’s prizes and awards. They contribute to the global visibility and reputation of the Academy. The laureates are presented elsewhere

The 2024 Nobel Prize in Chemistry was about proteins – life's ingenious chemical tools.

PHOTO: PATRIK LUNDIN

in this annual report; AI, something of a common theme, dominated the year's prizes. This was entirely coincidental with the AI activities described above. The physics laureates, John Hopfield and Geoffrey Hinton, were rewarded for their work on machine learning and artificial neural networks. Chemistry laureates David Baker, Demis Hassabis and John Jumper received the prize for their ability to predict and design protein structures using machine learning. In the economic sciences, Daren Acemoglu, Simon Johnson and James A. Robinson were recognised for their research on how institutions develop and affect nations' prosperity. However, the economists have also been involved in issues relating to AI.

The Academy's compensation for its work on the prizes has remained unchanged for almost 10 years, at SEK 5.3 million, but in 2024 the Nobel Foundation approved an increase to SEK 6.9 million per prize. The same applies to the compensation from Sveriges Riksbank for the work related to the Prize in Economic Sciences. This was a welcome decision for our prize committees and will facilitate their work in the future. The work of the committees is almost year-round, and the staff at our Secretariat spend a great time of time on prize administration and related communications.

Since 1982, the Academy has awarded the Crafoord Prize, which is an excellent disciplinary complement

to the Nobel Prize. The prize alternates between mathematics and astronomy, polyarthritis, geosciences and biology (with an emphasis on ecology), thus covering areas that are not explicitly included among the Nobel Prizes. In 2024, the Academy decided on new rules for the Anna-Greta and Holger Crafoord Fund, the foundation that is the mainstay of the Crafoord Prize. One news item is that the Crafoord Prize in Polyarthritis has been made permanent and will be awarded every four years; this particular prize area stems from the donor's desire to support research into the disease he suffered from.

The Crafoord Prize is awarded in close cooperation with the Crafoord Foundation in Lund, which also contributes to the prize money. In 2024 was prize was awarded in mathematics and astronomy, with each discipline having its own prize. The laureates were Douglas Gough, Jørgen Christensen-Dalsgaard and Conny Aerts in astronomy, who were recognised for their research on astroseismology and its application in studies of the interior of the Sun and other stars. The prize in mathematics went to Claire Voisin, who has made important advances in algebraic geometry.

Other international prizes in 2024 included the Sjöberg Prize in cancer research to Catherine Wu, the Rolf Schock Prize in philosophy to Hans Kamp and Irene Heim and in mathematics to Lai-Sang Young, and the

Anna Överby Wernstedt receives the Göran Gustafsson Prize in Medicine at the Royal Swedish Academy of Sciences' Annual Meeting.

PHOTO: PATRIK LUNDIN

Gregori Aminoff Prize in crystallography to Hao Wu. In 2024, the Academy concluded a new agreement with the Stockholm Water Foundation (SWF) on procedures for selecting recipients of the Stockholm Water Prize. These entail the Academy assuming full responsibility for work on the prize. The year's "water prize" was awarded to hydrologist Taikan Oki.

National prizes and research funding

Few things are as inspiring for those of us involved in the Academy's activities as the work around the Ingvar Lindqvist Prize, the "teacher prize". These awards go to schoolteachers in Sweden who work with the subjects of mathematics, physics, chemistry, biology, or science studies. The overarching prize citation is that the teachers are rewarded for their enthusiasm and for contributing, through their commitment and development work, to increasing their students' interest and knowledge in mathematics and the natural sciences. This year's laureates were Vera Lundström, Umeå elitidrottsgymnasium; Elin Gädda, Rälsen Norrviken, Sollentuna; Cristina Bernardez Marti and Jens Bjelvenmark, Gullmarsgymnasiet, Lysekil; and Susanne Tegler, Gymnasieskolan Spyken, Lund.

The Academy has now launched a teacher network for these laureates. In association with this year's laureates receiving their prizes at the Academy's annual meeting, an award symposium and a networking event for former laureates were organised. Later in the year, the network also made an appreciated study visit to a science centre, Vetenskapshuset, in Markaryd. The teacher award and network are funded by the Marcus and Amalia Wallenberg Foundation.

Thanks to donations, the Academy has long had ten or so funds whose purpose is to reward deserving researchers in various subject areas. These prizes are awarded at an annual ceremony and most of them are aimed at comparatively young researchers. A number of Sweden's leading researchers have been honoured with one of these prizes over the years (Strömer-Ferner prize, Lindbom prize, Sparrer prize, Florman prize, Hilda and Alfred Eriksson prize, Lettersted prize, Edlund prize, Wallmark prize, Arnberg prize and the Tage Erlander prize).

The classes and specific prize groups work hard on both the Academy's own prizes and the prizes and grants that are awarded by our partners. Through our long-standing collaboration with the Knut and Alice Wallenberg Foundation, the Academy helps evaluate applicants to Wallenberg Academy Fellows and other Wallenberg programmes. The Fellows programme is one of the most important research initiatives in Sweden in recent decades, and we continue to greatly prioritise our contributions to the programme. We run an ambitious mentoring programme for Fellows and are now adding an alumni network for former Fellows.

Another long-standing cooperation is the one between the Academy and the Göran Gustafsson Foundation. Thanks to funding from the foundation, the Academy is able to award five Göran Gustafsson Prizes annually, in the fields of medicine, molecular biology, chemistry, physics and mathematics. Prize recipients in 2024 were Anna Överby Wernstedt, Vasili Hauryliuk, Sebastian Westenhoff, Giovanni Volpe and Alexander Berglund. The prize amount was SEK 6.6 million per prize, with SEK 300,000 as a personal award and the rest as a grant spread over three years.

The Academy's institutes and programmes

The activities of the Institut Mittag-Leffler maintain excellent scientific quality, providing a meeting place for mathematicians from all over the world. Its research programmes bring together world-leading researchers, so they can collaborate for a few weeks or months on specific mathematical issues. Conferences and seminars bring together leading mathematicians from Sweden and beyond, as well as doctoral students in mathematics and mathematics teachers from schools around the country. We are committed to the institute's activities, and various synergies have now been achieved through the shared management of property, finances, communications and human resources with our Secretariat. The Djursholm property is in need of renovation, which will be financed by returns from the Mittag-Leffler Foundation.

The activities of the Beijer Institute of Ecological Economics also maintain a very high scientific quality, providing an excellent basis for societal development in the fields of environment and sustainability. Its current director, Carl Folke, is about to retire and, in 2024, the Academy has been working on recruiting his successor. The basic funding for the organisation's costs comes from the Kjell and Märta Beijer Foundation, which celebrated its 50th anniversary this year. This was celebrated with a major event at the Academy in November.

Through successful work on external funding, the Beijer Institute's operations have expanded over a number of years. This creates challenges for the Academy which, with its limited Secretariat, lacks many of the resources for administrative support that are available in university administration.

The position of Professor Bergianus is held by Hanna Johannesson, who conducts world-leading research on fungal evolution. Her research activities are based at the Department of Ecology, Environment and Plant Sciences at Stockholm University. The Academy funds the professorship and the holder's research activities through its administration of the Bergius Foundation.

The Academy's latest scientific endeavour, the Anthropocene Laboratory, led by Henrik Österblom, has got off to a good start. Its research currently focuses on two themes: The Empirics of Hope and The Intertwined Biosphere. It will be exciting to follow their development in the future.

Transfer of activities at the Edvard Anderson Conservatory

After the activities of the Professor Bergianus moved from the Bergius Botanic Garden, the Academy's active involvement in the garden is limited to the Edvard Anderson Conservatory and its operations. The conservatory is funded by the Edvard Anderson Foundation, which was created as a donation to the Bergius Foundation; the formal arrangement is that the funds from the Edvard Anderson Foundation are managed by a foundation administered by the Academy. The terms of the donation state that the conservatory funds must not be combined with the funds held by the Bergius Foundation. The conservatory has 6–7 permanent employees, plus seasonal and part-time staff.

The Professor Bergianus was formerly the director of the entire Bergius Botanic Garden, including the areas run by Stockholm University and its staff. In the absence of a shared director, coordinating and planning the activities of the botanical garden's two groups of staff – who have different principals – has been hampered. Therefore, in 2023, discussions started with Stockholm University about the management and responsibility for the operation of the Edvard Anderson Conservatory and the entire Bergius Botanic Garden. In 2024, negotiations led to an agreement on the transfer of operations, whereby the university assumes responsibility for the operation of the Edvard Anderson Conservatory from the end of 2024/early 2025. The conservatory's staff were offered employment by the university, which most of them accepted. Activities will continue to be funded by the Edvard Anderson Foundation, which will reimburse the university for operating costs. However, the Academy will need to retain specific expertise related to the ownership of the botanical garden.

Finances

The Academy's assets consist of its capital and its property portfolio. The market value of our funds was SEK 886 million on 31 December 2024. Management is conducted by Carnegie, on the instructions of the Academy's Investment Committee, which received a new chair in 2024, Johan Held. The Academy freely disposes of its own funds.

Asset management aims to secure capital in the long term and achieve good returns. The target is real returns of 3%, measured as a five-year average. With the positive trend on the stock market lasting a number of years, this objective has been more than met, so the portfolio has seen a significant increase in value over a longer period of time. The average return over a 10-year

period has been around 10%, putting the Academy at the top among comparable actors.

In 2024, the portfolio returned +12.3%. In the 2024 annual report, income minus expenses produced an operating outcome of SEK -20.4 million. This deficit will be covered by the result of financial activities, which amounted to SEK 25.8 million. The annual report thus shows a positive result for 2024 of SEK 5.4 million.

The Academy is responsible for the affairs of around one hundred foundations, through affiliated management. Together, the affiliated foundations represent significant value, the proceeds of which will benefit science. Ageing statutes and restrictive descriptions of purpose sometimes lead to challenges in distributing available returns. In 2023, the Academy Board initiated a review of the affiliated foundations with the aim of increasing dividends, and this work was intensified in 2024. Accordingly, the amounts distributed increased from SEK 33.9 million in 2023 to SEK 71.7 million in 2024. Decisions have been taken to further increase dividends, with the outcome of these measures expected to be visible in 2025. These measures include increased grant amounts and wider advertising. In addition, a few new prizes will be established.

Secretariat

In 2024, the Academy employed Desirée Köhler as its new director of human resources, following the retirement of Lena Widerberg. Veronika Eriksson has been recruited as a new programme coordinator to meet the needs that have arisen from the Academy's increasing involvement with symposiums and events. A new intranet was launched during the year, helping strengthen internal communication and make documents available to relevant staff.

On February 13, the Academy inaugurated its latest scientific initiative – *the Anthropocene Laboratory*.

PHOTO:
PATRIK LUNDIN

“Vinkelvillan”

The comprehensive renovation of Vinkelvillan (the corner house), which began in 2023, is nearing completion. The project will provide the premises with much-needed modernisation, adding office space and meeting rooms (including modern audio-visual technology). This creates opportunities for expanding new Academy activities, and the new premises will also be an excellent complement to the Beijer Hall and other meeting rooms in the main building. We expect to move into the building in the second half of 2025.

Hans Ellegren

Secretary General

PRISER OCH BELÖNINGAR 2024

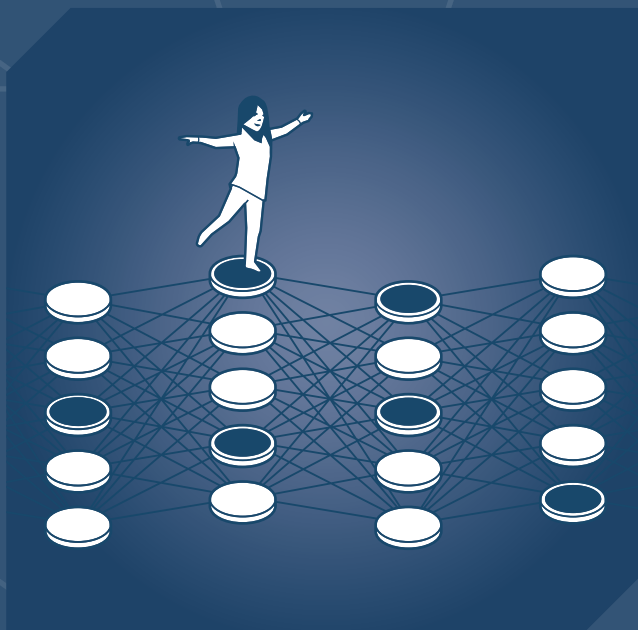
FOTO:
PATRIK LUNDIN
ILLUSTRATION:
©JOHAN JARNESTAD,
KUNGL. VETENSKAPS-
AKADEMIEN

John J. Hopfield

Geoffrey Hinton

NOBELPRISET I FYSIK 2024:

De tränade artificiella neuronnät med fysik

Nobelpriset i fysik 2024 tilldelades

John J. Hopfield, Princeton University, NJ, USA och

Geoffrey Hinton, University of Toronto, Kanada

*”för grundläggande upptäckter
och uppfinningar som möjliggör
maskininlärning med artificiella
neuronnätverk”*

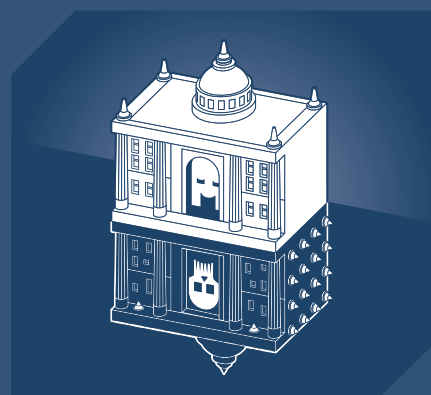
Daron Acemoglu

Simon Johnson

James A. Robinson

NOBELPRISET I KEMI 2024:

*De har knäckt koden för
proteinernas märkliga strukturer*

Nobelpriset i kemi 2024 tilldelades, med ena hälften till
David Baker, University of Washington, Seattle, WA, USA

”för datorbaserad proteindesign”

och med andra hälften gemensamt till
Demis Hassabis, Google DeepMind, London, Storbritannien och
John Jumper, Google DeepMind, London, Storbritannien

”för proteinstrukturprediktion”

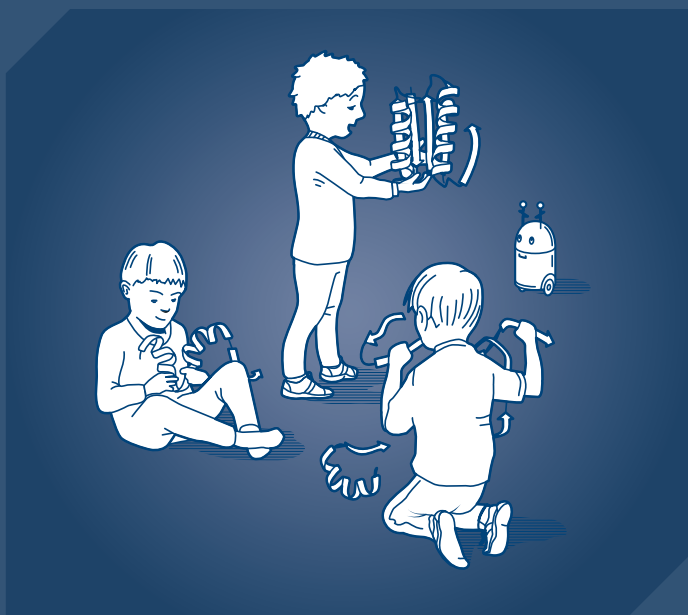
David Baker

Demis Hassabis

John Jumper

EKONOMIPRISET 2024:

De har hjälpt oss förstå skillnader i välstånd mellan länder

Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till
Alfred Nobels minne 2024 tilldelades

Daron Acemoglu, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, USA,
Simon Johnson, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, USA och
James A. Robinson, University of Chicago, IL, USA

*”för studier av hur
institutioner
formas och påverkar
välstånd”*

CRAFOORDPRISET 2024

CRAFOORDPRISET I ASTRONOMI tilldelades **Douglas Gough**, University of Cambridge, Storbritannien, **Jørgen Christensen-Dalsgaard**, Aarhus Universitet, Danmark, och **Conny Aerts**, KU Leuven, Belgien,

"för utvecklingen av metoderna för asteroseismologi och deras tillämpningar för studiet av solens och andra stjärnors uppbyggnad"

CRAFOORDPRISET I MATEMATIK tilldelades **Claire Voisin**, Institut de Mathématiques de Jussieu, Frankrike,

"för enastående bidrag till komplex och algebraisk geometri, däribland Hodge-teori, algebraiska cykler och hyperkähler-geometri"

SJÖBERGPRISET 2024

Sjöbergpriset 2024 tilldelades **Catherine J. Wu**, Dana-Farber Cancer Institute i Boston, USA

"för upptäckter rörande tumörneoantigen och kroppens immunsvär mot tumörceller som grund för utveckling av cancervaccin"

FOTO:
PATRIK LUNDIN

GREGORI AMINOFFS PRIS

på 80 000 kronor tilldelades **Hao Wu**, Boston Children's Hospital, Harvard Medical School, USA, "för banbrytande kristallografiska och elektronmikroskopiska studier av det medfödda immunförsvarets komplexa proteinstrukturer och cellers multimolekylära signaleringskomplex, studier som medfört ett paradigmskifte i förståelsen av cellers signalvägar".

ARNBERGSKA PRISET

på 105 000 kronor tilldelades **Tillman von Carnap**, Stanford University, "för hans avhandling 'Markets and marketplaces: Essays on access and transformation in remote rural economy' där han med innovativa verktyg hjälper oss att förstå hur marknader påverkar människor i låginkomstländer".

SVANTE ARRHENIUSMEDALJEN I GULD

tilldelades **Per Siegbahn**, Stockholms universitet "för ökad förståelse av fotosyntetiska mekanismer i fotosystem II, som möjliggjorts genom kvantkemiska beräkningar".

STURE CENTERWALLS PRIS

på 85 000 kronor (delas lika mellan pristagarna) tilldelas **Sven-Erik Magnusson** och **Hans Cronert** "för ett visionärt och långsiktigt arbete för skapande av Kristianstads Vattenrike, ett biosfärområde för bevarande, utveckling och tillvaratagande av unika naturvärden i Helgeåns vattensystem, Kristianstads kommun".

EDLUNDSKA PRISET

på 155 000 kronor tilldelades **Anna Delin**, KTH, "för betydelsefulla bidrag till den teoretiska beskrivningen av magnetiska och kvantfenomen i nanosystem och för utveckling av kopplade spinn-gitter dynamiska simuleringar".

HILDA OCH ALFRED ERIKSSONS PRIS

på 395 000 kronor tilldelades **Christopher Gillberg**, Göteborgs universitet, "för internationellt ledande pionjärinsatser som lett till förbättrad förståelse för, samt diagnostik och behandling av ADHD och autismspektrumstörningar hos barn och ungdomar".

TAGE ERLANDERS PRIS FÖR NATURVETENSKAP OCH TEKNIK

på 275 000 kronor, där 200 000 kronor är ett personligt pris och 75 000 kronor är ägnat ett symposium, tilldelades **Lilian Matthiesen**, KTH, "för att med nya metoder från högre Fourieranalys ha löst flera viktiga problem inom diofantisk geometri".

FLORMANSKA BELÖNINGEN

på 105 000 kronor tilldelades **Hugo Zeberg**, Karolinska Institutet, "för hans studier av arkaiska genvarianter och deras fysiologiska och medicinska betydelse för den nu levande människan".

GÖRAN GUSTAFSSONPRISEN

på 300 000 kronor i personligt pris och 2,1 miljoner kronor per år i 3 år i forskningsanslag, tilldelades i

MATEMATIK

Alexander Berglund, Stockholms universitet, "för djupa och nyskapande arbeten inom algebraisk topologi och rationell homotopiteori".

FYSIK

Giovanni Volpe, Göteborgs universitet, "för gränsöverskridande forskning som handlar om mikroskopiska partiklar med aktiva funktioner".

KEMI

Sebastian Westenhoff, Uppsala universitet, "för avbildning av kemiska och biokemiska reaktioner på molekylnivå".

MOLEKYLÄR BIOLOGI

Vasili Hauryliuk, Lunds universitet, "för banbrytande studier av hur proteinsyntes regleras i bakterier".

MEDICIN

Anna Överby Wernstedt, Umeå universitet, "för bidrag till förståelsen av molekylära mekanismer bakom viral tropism i mänskliga infektionssjukdomar".

KUNGL. PATRIOTISKA SÄLLSKAPETS HEDERSBEVIS

tilldelades **Maria Asp**, **Karl Grandin** och **Åsa Utterström** "för långvarig och uppskattad arbetsinsats".

Under Akademiens högtidsdag utträdde bland andra Earendelkvintetten.

FOTO: PATRIK LUNDIN

LINDBOMSKA BELÖNINGEN

på 70 000 kronor tilldelades **Samuel Lara Avila**, Chalmers tekniska högskola, *"för tillämpningar av atomära skikt av grafen, särskilt möjligheten till en avsevärt bättre normal för resistans"*.

LETTERSTEDSKA FÖRFATTARPRISET

på 95 000 kronor tilldelades **Eva Ekselius** för hennes bok *Vakna mitt folk! Det judiska Europa mellan den franska revolutionen och den ryska*.

LETTERSTEDSKA ÖVERSÄTTARPRISET

på 135 000 kronor tilldelades **Jan Henrik Swahn** för översättningen av Olga Tokarczucs *Empusion*.

LETTERSTEDTSKA PRISET FÖR SÄRSKILT**MAKTPÅLIGGANDE VETENSKAPLIGA UNDERSÖKNINGAR**

på 200 000 kronor (delas lika mellan pristagarna) tilldelades **Janine Splettstößer**, Chalmers tekniska högskola, *"för studier av kvant-termodynamik i mesoskopiska system, inklusive arbetet 'Ickejämviktssystem som Maxwells demon', samt maktpåliggande ledningsarbete inom satsningsområde 'Chalmers Area of Advance nano' och omfattande inspirationsverksamhet"* och **Hui-Wen Lai**, Göteborgs universitet, *"för doktorsavhandlingen 'Towards an improved understanding of precipitation variations over the Tibetan Plateau' samt hennes betydande bidrag till AR6, den sjätte bedömningsrapporten från Förenta nationernas Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)"*.

**BEIJERSTIFTELSENS LÄRARPRIS TILL
INGVAR LINDQVISTS MINNE**

på 100 000 kronor per pris, (50 000 kronor till pristagarna och 50 000 kronor till pristagarnas skolor) tilldelades i

FYSIK

Susanne Tegler, Gymnasieskolan Spyken, Lund, *"för att hon med hjälp av eget material och laborationer knyter fysiken både till vardagliga problem och till aktuella händelser. Genom en noggrann planering kan hon på ett systematiskt sätt både utmana duktiga elever och hjälpa och entusiasmera de som har svårigheter"*.

BIOLOGI/KEMI

Cristina Bernardez Marti och **Jens Bjelvenmark**, Gullmarsgymnasiet, Lysekil, *"för att de har skapat en unik lärmiljö inom den marinbiologiska spetsutbildningen i Lysekil. Genom att koppla biologi och kemi, inte bara till en naturvetenskaplig helhet utan även till kultur och samhälle, engagerar de eleverna till att lära mer. För att ytterligare skapa ett sammanhang finns en Science Club som blivit en mötesplats för alla med naturvetenskap som intresse"*.

MATEMATIK

Vera Lundström, Umeå elitidrottsgymnasium, *"för att hon i sin undervisning framgångsrikt kombinerar höga förväntningar med uppmuntran så att elevernas självförtroende och förmågor stärks, och för att hon engagerar eleverna i intresseväckande problemlösning, ibland i samverkan med elever från annat land"*.

NO

ELIN GÄDDA, Rälсен Norrviken, Sollentuna, *"för att hon med verkliga utmaningar och äventyr utomhus tillsammans med eleverna väcker deras nyfikenhet och entusiasm för naturvetenskap"*.

ROLF SCHOCKPRISEN

på 600 000 kronor per prisområde tilldelades i

LOGIK OCH FILOSOFI

Hans Kamp, Universität Stuttgart, Tyskland och **Irene Heim**, Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, USA, *"för (inbördes oberoende) upptäckt av idén till, och tidiga utveckling av, dynamisk semantik för naturliga språk"*.

MATEMATIK

Lai-Sang Young, Courant Institute, New York University, USA, *"för långvariga och djupa bidrag till teorin för icke likformigt hyperboliska dynamiska system"*.

DE VISUELLA KONSTERNA

Steve McQueen *"I en värld präglad av våld, fanatism och girighet är Steve McQueens konstnärskap en lysande kompass i mörkret. Med exceptionell konsekvens, skärpa och precision aktiverar han betraktarens position inför konstverket, samtidigt som han insisterar på den rörliga bildens förmåga att ge kropp, röst och närvaro åt dem som förpassats till marginalerna. Den 'realism' det är frågan om här är i lika hög grad ett blottläggande av privilegier, makt och förtryck som en innerlig förmedling av ögonblick av stilla lycka och eufori; ett vidmakthållande av det etiskt mänskliga"*.

DE MUSIKALISKA KONSTERNA

Oumou Sangaré *"för ett banbrytande musikskapande med rötter i urgamla traditioner. Som en av vår samtids största artister inom den traditionsbärande musiken omfamnar Sangaré samhällets alla delar och är en inspirationskälla in i olika genrer över hela världen"*.

WALLMARKSKA PRISET

på 255 000 kronor tilldelades **Oliver Lindblad Petersen**, Stockholms universitet, *"för fundamentalt ny matematisk förståelse av allmän relativitetsteori"*.

LEDAMÖTER

Del av porträttsamlingen
i Sessionssalen på
Kungl. Vetenskapsakademien.
FOTO: KAJSA ERIKSSON

Invalda ledamöter 2024

Marie Carlén

Love Dalén

Marika Hedin

SVENSKA LEDAMÖTER

Marie Carlén, född 1970, har valts in i klassen för biologiska vetenskaper som svensk ledamot nummer 1775.

Marie Carlén är professor vid institutionen för neurovetenskap vid Karolinska Institutet. Hon forskar om hjärnan och det som brukar kallas neuronala nätverk. Ett långsiktigt mål med hennes forskning är att på en detaljerad nivå studera hur hjärnans nätverk av nervceller skapar mentala processer och målinriktat beteende. Fokus ligger på kognitiva funktioner i prefrontalkortex, en del av frontalloben.

En förhoppning är att öka kunskapen om den biologiska grunden för kognitiva förmågor, alltså hur hjärnan tar in, bearbetar och uppdaterar information. Det här är processer som ofta fungerar mindre bra vid neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och psykisk sjukdom. Studierna kan därför även ge värdefull kunskap om funktionsnedsättningar i tillstånd som till exempel autism och schizofreni.

Eftersom den här typen av forskning inte går att göra på människor använder forskargruppen sig av möss och råttor. Till sin hjälp har Marie Carlén tagit nya tekniker som optogenetik, en metod där ljus används för att aktivera eller stänga av nervceller. Hennes forskargrupp har etablerat neurovetenskapliga metoder som tidigare saknats i Sverige, något som kommer många andra forskare till godo.

Love Dalén, född 1975, har valts in i klassen för biologiska vetenskaper som svensk ledamot nummer 1776.

Love Dalén är professor i evolutionär genomik vid zoologiska institutionen, Stockholms universitet. Hans specialitet är att med hjälp av DNA-teknik undersöka ekologi och evolution hos olika arter. Studierna har bland annat handlat om hur tidigare miljöförändringar påverkat arternas spridning och överlevnad. Det rör särskilt nordliga arter som fjällräv och lämlar samt deras utbredning i samband med istiderna och varmare perioder däremellan. Men han har även studerat förhistoriskt DNA från numera utdöda djur som mammutar och grottlejon.

Love Dalén har bland annat uppmärksammats för sina studier av den ullhåriga mammuten och dess släktingar. Han och hans kollegor var de första som lyckades sekvensera DNA som är mer än en miljon år gammalt. De kunde därigenom identifiera en hittills okänd evolutionär gren av mammutar som delvis gav upphov till den nordamerikanska Columbimammuten. Även hans studier av förhistoriska vargar och hur hunden utvecklats från dessa har fått stort genomslag.

Han har också gjort viktiga insatser som en av grundarna av Centrum för paleogenetik, ett samarbete om studier av förhistoriskt DNA mellan Stockholms universitet och Naturhistoriska riksmuseet.

Marika Hedin, född 1964, har valts in i klassen för humaniora och för framstående förtjänst om vetenskap som svensk ledamot nummer 1782.

Marika Hedin är fil dr i historia från Stockholms universitet. Hennes egen forskning har bland annat handlat om den svenska liberalismens historia, men

FOTO CARLÉN:
MAGNUS BERGSTRÖM

FOTO ENGLUND:
BETH SHAPIRO

FOTO FIORETOS:
STEFAN TELL

även allmänt om vetenskapshistoria och Nobelprisens historia. Hon har också arbetat med att förmedla kunskap genom läromedel, föredrag, och medverkan i radio och TV. Dessutom har hon författat och varit redaktör för ett antal böcker. Bland dessa kan nämnas *Bilden av Sveriges historia – 40 sätt att se på 1900-talet*, *Vasa – historien om ett skepp*, och *Karl Staaf – arbetarvän, rösträttskamp och socialreformer*.

Marika Hedin har verkat i vetenskapens tjänst inom både musei-, Nobel-, universitets- och forskningsfinansieringsvärlden. Hon har god kunskap om det svenska forskningssystemet och särskild expertis när det gäller forskningsförmedling.

Hon har varit chef för Vasamuseet och Gustavianum, Uppsala universitetsmuseum, samt publik chef för Nobelmuseet. År 2013 utsågs hon till teknologie hedersdoktor vid Uppsala universitet. Hon sitter i Kungliga samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia och har tilldelats H.M. Konungens medalj i guld av 12:e storleken med serafimerordens band.

För närvarande är hon vd för Riksbankens jubileumsfond som arbetar för att främja humaniora och samhällsvetenskap.

Hanna Johannesson, född 1970, har valts in i klassen för biologiska vetenskaper som svensk ledamot nummer 1777.

Hanna Johannesson, har en tjänst som professor Bergianus vid Vetenskapsakademien och leder en forskargrupp vid institutionen för ekologi, miljö och botanik vid Stockholms universitet. Hon är mykolog och forskar om svampars evolution. Studiet av svampar ser hon som ett sätt att lära oss mer om evolutionen bland annat när det gäller könsbestämning och de olika sätt som svamparna har att föröka sig på.

Hon har till exempel visat att kön i vissa svampgrupper inte bestäms av enskilda gener utan komplex av gener. Förutom

att ge ny kunskap om hur svampar kan könsbestämmas har dessa resultat betydelse för förståelsen av evolutionen av könskromosomer på ett mer generellt plan. För att studera det naturliga urvalet hos svamparna har hon bland annat deltagit i ett forskningssamarbete som utvecklat en teknik för att isolera och sekvensera genomet i enskilda cellkärnor.

Hanna Johannesson intresserar sig även för lavar som traditionellt ansetts vara en symbios av en svampart och en alg. Här visar hennes forskning bland annat att lavar kan bestå av flera arter svampar. Något som kastar nytt ljus över hur denna märkliga symbios har utvecklats.

Josefin Larsson, född 1980, har valts in i klassen för astronomi och rymdvetenskap som svensk ledamot nummer 1779.

Josefin Larsson är professor i astrofysik vid KTH. Hon studerar extrema astrofysikaliska objekt som supernovor och gammablixtar. Supernovor och den vanligaste formen av gammablixtar uppstår när en massiv stjärna slutar sitt liv i en våldsam explosion.

Josefin Larsson vill lära sig mer om de här explosionerna. Vad är det som sätter i gång dem? Vad är egenskaperna hos de kompakta objekt som lämnas kvar efteråt? Och hur går det till när supersnabba jetstrålar bildas i närheten av svarta hål? Explosionerna är särskilt intressanta eftersom det är i samband med dessa som universums tunga grundämnen bildas. Grundämnena som i sin tur blir viktiga komponenter när nya stjärnor och planeter blir till.

I första hand sker forskningen genom observationer med hjälp av teleskop, både sådana som finns på marken och ute i rymden. Inom supernovaområdet har Josefin Larsson bland annat varit mycket aktiv med observationer och analys av supernovan 1987A, den mest närbelägna stjärnexplosionen i modern tid. Just nu är hon huvudansvarig för ett projekt som radikalt kan förbättra observationerna av just denna supernova.

Hanna Johannesson

Josefin Larsson

FOTO JOHANNESSEN:
FABIEN BURKI

FOTO LARSSON:
ERIK THOR

Eva Malmström Jonsson

Eva Malmström Jonsson, född 1966, har valts in i klassen för tekniska vetenskaper som svensk ledamot nummer 1778.

Eva Malmström Jonsson är professor i ytbehandlingsteknik vid KTH i Stockholm. På KTH leder hon en forskargrupp vid fiber- och polymerteknologi som bland annat utvecklar tekniker för att bygga polymerkedjor, plaster, direkt från biofibrer. I stället för att efterlikna plastens egenskaper vill forskargruppen utgå från de unika egenskaperna hos biomassa. På så sätt blir det möjligt att skräddarsy material med rätt egenskaper för att kunna ersätta dagens plastmaterial. Man arbetar också med att göra plast från biobaserad råvara som kan brytas ned så att materialet inte ackumuleras i naturen.

Sedan 2020 är Eva Malmström Jonsson dessutom föreståndare för Wallenberg Wood Science Centre. Centret bildades 2009 genom en donation av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse. Målsättningen är att utveckla olika former av nya material från den svenska skogen. Allt från pappersbatterier, fönsterrutor av trä och cellulosa-fibrer som är starkare än stål. Forskare från KTH, Chalmers och Linköpings universitet är engagerade och man bedriver även en forskarskola i form av WWSC Academy.

Sara Mazur, född 1966, har valts in i klassen för humaniora och för framstående förtjänst om vetenskap som svensk ledamot nummer 1783.

Sara Mazur är civilingenjör i elektroteknik och teknologie doktor och docent i fusionsplasmafysik. Hon disputerade 1994 på en avhandling om plasmafysik vid KTH och är även filosofie hedersdoktor vid Luleå tekniska universitet. Sara Mazur har en lång karriär på Ericsson bakom sig och fungerade bland annat som chef för telekomföretagets forskningsavdelning 2012–2018. Hon är ledamot i IVA avdelning XI forskning och utbildning

sedan 2007 och har dessutom haft styrelseuppdrag i flera företag, bland annat Investor, Saab och Chalmers Tekniska Högskola. Frågor som hon engagerat sig i rör samarbetet mellan den akademiska världen och näringslivet samt att öka andelen kvinnor inom teknikområdet.

År 2018 knöts hon till Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse där hon lett och varit ordförande för flera av stiftelsens stora strategiska satsningar som Wallenberg AI, Autonomous Systems and Software Program (WASP) och Wallenberg Initiative Material Science for Sustainability (WISE).

Sedan 1 januari 2024 är hon verkställande ledamot av Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse. Hon var även ledamot i den nya forskningsberedningen som gav råd till regeringen inför forskningspropositionen 2024. Dessutom är hon ledamot i regeringens AI-kommission.

Beatrice Melin, född 1966, har valts in i klassen för medicinska vetenskaper som svensk ledamot nummer 1780.

Beatrice Melin är professor i onkologi vid Institutionen för diagnostik och intervention, Umeå universitet, och överläkare vid Norrlands universitetssjukhus. Hon forskar om hjärntumörer. Bland annat vill hon ta reda på varför vissa får hjärntumörer och hur det genetiska landskapet utvecklas från en normal cell till en tumör. Hon har särskilt intresserat sig för gliom, tumörer i den vävnad som omger hjärnan.

I sin forskning har hon bland annat använt sig av stora nationella register. Hon har dessutom själv initierat insamlingar av prover från tusentals patienter med gliom. Målsättningen har varit att fastställa om faktorer som slump, arv eller miljö kan spela en roll för uppkomsten av sjukdomen.

Forskningsgruppen använder sig av flera molekylärepidemiologiska metoder, däribland registerstudier och genetiska

FOTO MALMSTRÖM JONSSON:
LINDA FOGELSTROM

FOTO MAZUR:
KNUT OCH ALICE WALLENBERGS
STIFTELSE

FOTO MELIN:
ERIK ABEL

analyser. På så sätt har Beatrice Melin gjort den första upptäckten av vanliga genetiska varianter som associeras med gliom. Det har också visat sig att gliom är mindre vanligt hos personer med astma och allergier än hos andra.

Hennes nuvarande forskning är inriktad på att hitta nya diagnostiska verktyg för att kunna upptäcka tumörerna i ett tidigt skede. Det skulle bland annat kunna ske genom att mäta nivån av metaboliter, små biomarkörer i blodet.

Thomas Nilsson, född 1965, har valts in i klassen för fysik som svensk ledamot nummer 1774.

Thomas Nilsson är Scientific Managing Director för de tyska forskningsanläggningarna GSI (Helmholtz Center for Heavy-Ion Research) och FAIR (Facility for Antiproton and Ion Research) sedan december 2024.

Hans forskning är inriktad på subatomär fysik där man intresserar sig för system (kärnor och partiklar) som är mindre än atomer. Fokuset har legat på hur fundamentala växelverkanstyper på olika sätt visar sig i subatomära system. Det handlar särskilt om system med stora överskott av neutroner eller protoner där exotiska strukturer och egenskaper ger sig till känna, och hur dessa strukturer kan påverka astrofysikaliska processer.

Forskningen sker genom att utföra experiment vid anläggningar som levererar strålar av radioaktiva kärnor, som just FAIR/GSI i Tyskland och CERN-ISOLDE i Schweiz. Thomas Nilsson har även varit mycket engagerad i utvecklingen av den här typen av anläggningar, inklusive tillhörande instrumentering.

Åren 1998–2004 var Thomas Nilsson anställd vid ISOLDE-anläggningen i CERN. Där spelade han en ledande roll när det gällde konstruktionen och färdigställandet av ISOLDE:s

postaccelerator REX-ISOLDE. Han har en mycket omfattande vetenskaplig produktion bakom sig och ett stort internationellt nätverk. Thomas Nilsson är tjänstledig från sin tjänst som professor vid Chalmers tekniska högskola i Göteborg men fortfarande aktiv i en rådgivande roll. Han var tidigare prefekt på institutionen för fysik vid Chalmers.

Rickard Sandberg, född 1977, har valts in i klassen för medicinska vetenskaper som svensk ledamot nummer 1781.

Rickard Sandberg är professor i molekylär genetik vid Karolinska Institutet. Han forskar om de processer som reglerar människans arvsmassa och är en av pionjärerna inom utvecklingen av single cell RNA-sekvensering.

Med de nya metoderna, som han och andra utvecklat, kan forskarna studera uttrycksnivån i enskilda celler och se vad som händer när gener slås av och på. Det sker på en helt annan detaljnivå än vad som var möjligt tidigare när man bara kunde undersöka större ansamlingar av celler.

Fokus har varit att bättre förstå hur arvsmassan kontrollerar olika reglerprocesser, till exempel hur ofta och hur mycket RNA som transkriberas från varje gen, och även hur varianter av RNA-molekyler specificeras i kroppens olika celltyper. Det här är viktig grundforskning som kan hjälpa oss att förstå olika sjukdomstillstånd och varför de uppkommer.

Ett annat, och ganska nytt spår, för hans forskargrupp är att försöka se hur RNA-sekvensering på sikt kan utnyttjas inom sjukvård och klinisk forskning. Man vill bland annat utveckla billiga mätmetoder för att säkerställa vilken typ av tumör det handlar om vid cancer, hur en patient svarar på behandling eller hur en sjukdom fortskrider.

År 2023 tilldelades Rickard Sandberg Torsten Söderbergs akademiprofessur i medicin.

Thomas Nilsson

Rickard Sandberg

FOTO NILSSON:
CHALMERS

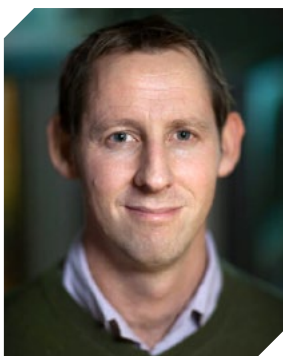
FOTO SANDBERG:
STEFAN ZIMMERMAN

Henrik Zetterberg

Karin Aslug Persson

David Drew

Henrik Zetterberg, född 1973, har valts in i klassen för medicinska vetenskaper som svensk ledamot nummer 1784.

Henrik Zetterberg är professor i neurokemi vid Göteborgs universitet och överläkare i klinisk kemi vid Sahlgrenska universitetssjukhuset. Han arbetar med att utveckla nya sätt att diagnostisera demensorsakande sjukdomar i ett tidigt skede, däribland Alzheimer. Det sker med hjälp av biomarkörer för cerebrospinalvätska (så kallade CSF-biomarkörer) och blod. De nya blodtesterna har visat sig vara ytterst användbara både i forskning och för kliniskt bruk, särskilt nu när nya sjukdomsmodifierande behandlingar mot Alzheimers sjukdom har blivit godkända.

En svårighet när människor söker vård för kognitiva problem är att skilja på prekliniska stadier av Alzheimers sjukdom, mild kognitiv funktionsnedsättning och begynnande Alzheimers. Men också att skilja på demens som orsakas av Alzheimers sjukdom och andra slags demenssjukdomar. Här kommer biomarkörerna till stor nytta.

Biomarkörerna har också visat sig kunna påvisa nervcellsskador vid hjärnskakning som tidigare varit mycket svåra att upptäcka. Det handlar om skador som bland annat kan uppstå vid olika högintensiva sporter. Även här är de nya högkänsliga blodtesterna användbara.

UTLÄNDSKA LEDAMÖTER

Kristin Aslaug Persson, född 1971, har valts in i klassen för kemi som utländsk ledamot nummer 1301.

Kristin Aslaug Persson är Daniel M. Tellep Distinguished Professor vid University of California, Berkeley i USA. Hon studerar olika materials fysiska och kemiska egenskaper och har specialiserat sig på material för hållbar energiproduktion och lagring. Bland annat är hon en pionjär

inom så kallad datadriven materialdesign. Hon har fått mycket uppmärksamhet för att ha grundat och lett det som kallas Materials Project. Det handlar om en multinationell satsning på att beräkna egenskaperna hos alla oorganiska material och tillhandahålla data och tillhörande analysalgoritmer till forskare världen över utan kostnad. I dag har Material Projects blivit en av de viktigaste och mest använda plattformarna av den här typen.

Kristin Aslaug Persson är också en pionjär när det gäller utvecklingen av nya metoder för att utvärdera stabiliteten av material i extrema PH-förhållanden. Något som hon sedan har använt i jakten efter nya alkaliska katodmaterial som behövs i batterier och korrosionsbeständiga fotokatalysatorer. Hon är bland annat invald i Materials Research Society (MRS) i USA.

David Drew, född 1976, har valts in i klassen för kemi som utländsk ledamot nummer 1300.

David Drew är professor i biokemi vid Stockholms universitet. Han sysslar med grundforskning om hur den mänskliga kroppen tar upp näringsämnen. Det handlar bland annat om transporten av små molekyler i form av glukos och fruktos (socker) in och ut ur den mänskliga cellen. Transporten sker med hjälp av ett slags transportörproteiner som kämpar hårt för att upprätthålla en jämvikt inuti cellen, den så kallade "homeostasen". När den här jämvikten sätts ur spel kan det orsaka både celledöd och sjukdom.

David Drew representerar en ny generation av strukturbiloger i Sverige inom det tekniskt utmanande membranproteinfältet. Forskningen är av stor vikt inte minst eftersom över hälften av alla läkemedel påverkar proteiner som finns på cellens membran (ytan). Om vi kan lära oss mer om hur transporten fungerar kan det också hjälpa oss att utveckla nya läkemedel i framtiden.

FOTO ZETTERBERG:
JOHAN WINGBORG

FOTO ASLUG PERSSON:
ADAM SCHWARTZBERG

FOTO DREW:
MAGNUS BERGSTROM

In memoriam

FOTO PRIVAT OM INTE
ANNAT ANGES.

SVENSKA LEDAMÖTER

Bertil Aronsson, invald i Akademiens klass för tekniska vetenskaper 1988 som svensk ledamot nummer 1307, avled den 13 november 2024 vid en ålder av 95 år.

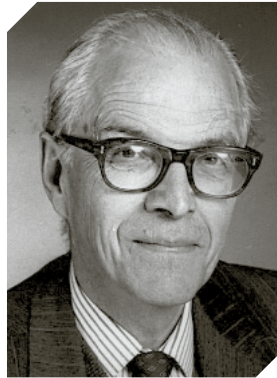
Stefan Bengtson, invald i Akademiens klass för geovetenskaper 2003 som svensk ledamot nummer 1489, avled den 5 oktober 2024 vid en ålder av 77 år.

Barbara Czarniawska, invald i Akademiens klass för samhällsvetenskaper 2000 som svensk ledamot nummer 1454, avled den 7 april 2024 vid en ålder av 75 år.

Gunnar Eriksson, invald i Akademiens klass för humaniora och för framstående förtjänst om vetenskap 1980 som svensk ledamot nummer 1213, avled den 17 juni 2024 vid en ålder av 92 år.

Jan Lundqvist, invald i Akademiens klass för geovetenskaper 1980 som svensk ledamot nummer 1207, avled den 8 maj 2024 vid en ålder av 97 år.

Ulf Pettersson, invald i Akademiens klass för medicinska vetenskaper 1985 som svensk ledamot nummer 1269, avled den 16 november 2024 vid en ålder av 82 år.

Bertil Aronsson

Stefan Bengtson

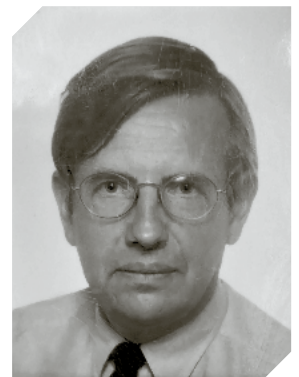
Barbara Czarniawska

Gunnar Eriksson

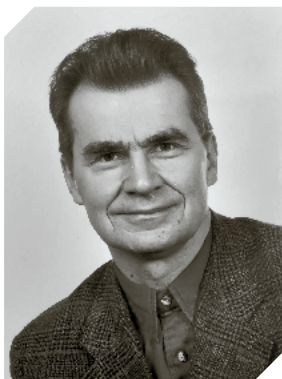
Jan Lundqvist

Ulf Pettersson

Bengt Samuelsson

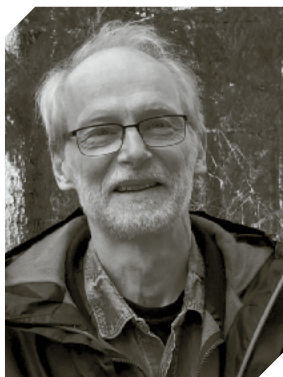
Erik Sandewall

Jan Svartvik

Gunnar Törnqvist

Björn Vennström

Hans Wallin

Christer Wiklund

Bengt Samuelsson, invald i Akademiens klass för medicinska vetenskaper 1981 som svensk ledamot nummer 1215, avled den 5 juli 2024 vid en ålder av 90 år.

Erik Sandewall, invald i Akademiens klass för tekniska vetenskaper 1992 som svensk ledamot nummer 1371, avled den 5 april 2024 vid en ålder av 78 år.

Jan Svartvik, invald i Akademiens klass för humaniora och för framstående förtjänst om vetenskap 1990 som svensk ledamot nummer 1339, avled den 18 juni 2024 vid en ålder av 92 år.

Gunnar Törnqvist, invald i Akademiens klass för samhällsvetenskaper 1990 som svensk ledamot nummer 1335, avled den 7 april 2024 vid en ålder av 91 år.

Björn Vennström, invald i Akademiens klass för biologiska vetenskaper 1996 som svensk ledamot nummer 1409, avled den 10 oktober 2024 vid en ålder av 75 år.

Hans Wallin, invald i Akademiens klass för matematik 1996 som svensk ledamot nummer 1412, avled den 13 januari 2024 vid en ålder av 87 år.

Christer Wiklund, invald i Akademiens klass för biologiska vetenskaper 2000 som svensk ledamot nummer 1456, avled den 21 maj 2024 vid en ålder av 79 år.

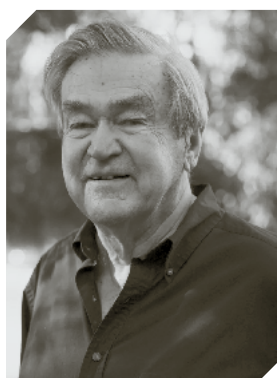
FOTO SAMUELSSON:
GUNNAR ASK

Bruce N. Ames

Klaus Biedermann

James D. Bjorken

Roy Booth

Mildred Stahlman

Mårten Wikström

UTLÄNDSKA LEDAMÖTER

Bruce N. Ames, invald i Akademiens klass för biologiska vetenskaper 1989 som utländsk ledamot nummer 1100, avled den 5 oktober 2024 vid en ålder av 95 år.

Klaus Biedermann, invald i Akademiens klass för tekniska vetenskaper 1985 som utländsk ledamot nummer 1069, avled den 30 mars 2024 vid en ålder av 88 år.

James D. Bjorken, invald i Akademiens klass för fysik 1991 som utländsk ledamot nummer 1128, avled den 7 augusti 2024 vid en ålder av 90 år.

Roy Booth, invald i Akademiens klass för astronomi och rymdvetenskap 1985 som utländsk ledamot nummer 1074, avled den 23 februari vid en ålder av 85 år.

Mildred Stahlman, invald i Akademiens klass för medicinska vetenskaper 1989 som utländsk ledamot nummer 1111, avled den 29 juni vid en ålder av 101 år.

Mårten Wikström, invald i Akademiens klass för kemi 1992 som utländsk ledamot nummer 1139, avled den 6 januari 2024 vid en ålder av 78 år.

FOTO AMES:
UC BERKELEY LIBRARY DIGITAL
COLLECTIONS

FOTO BIEDERMANN:
LENNART B M SVENSSON

FOTO BJORKEN:
ANDY FREEBERG SLAC NATIONAL
ACCELERATOR LABORATORY

FOTO BOOTH:
J O YXELL

FOTO STAHLMAN:
KRAIG HAVER

Akademistyrelsen 2024

Presidiet 2024, från vänster:
Birgitta Henriques Normark,
Sven Lidin, Per Strömberg,
Ulf Ellervik, och Hans Ellegren.

Akademistyrelsen utgörs av presidiet och tio ledamöter som representerar för klasserna. De ansvarar för verksamhetens utveckling och för effektiv användning av tillgängliga resurser.

Birgitta Henriques Normark,
Preses

Sven Lidin,
1:e vice preses

Per Strömberg,
2:e vice preses

Ulf Ellervik,
3:e vice preses

Hans Ellegren,
ständig sekreterare

Ledamöter

Kurt Johansson,
klassen för matematik

Göran Östlin,
klassen för astronomi och rymdvetenskap

Claes Fahlander,
klassen för fysik

Johan Elf,
klassen för kemi

Vivi Vajda,
klassen för geovetenskaper

Stefan Jansson,
klassen för biologiska vetenskaper

Anna Wedell,
klassen för medicinska vetenskaper

Danica Kragic Jensfelt,
klassen för tekniska vetenskaper

Per Strömberg,
klassen för samhällsvetenskaper
(t.o.m. 2024-01-16)

Li Bennich-Björkman,
klassen för samhällsvetenskaper
(fr.o.m. 2024-03-20)

Arne Jarrick,
klassen för humaniora och för
framstående förtjänst om vetenskap

FOTO NORMARK OCH ELLERVIK:
PERNILLE TOFTE

FOTO LIDIN OCH STRÖMBERG:
PATRIK LUNDIN

FOTO ELLEGREN:
MARKUS MARCETIC

VERKSAMHETER I KORTHET

Ett av biblioteken på
Institut Mittag-Leffler.
FOTO: MARKUS MARCETIC

KOMMUNIKATIONS- VERKSAMHET

Massmedier

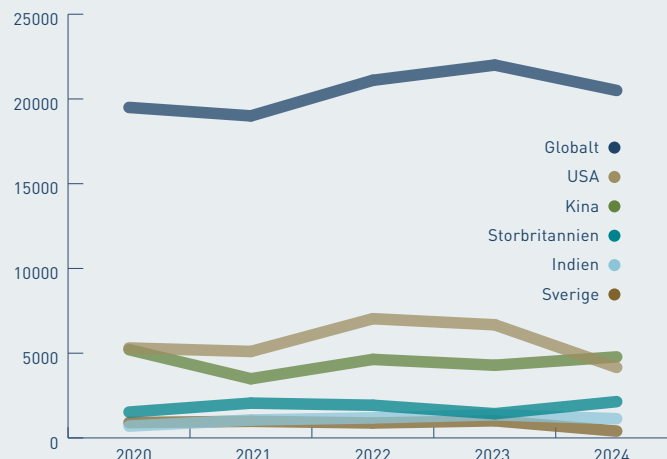
www.kva.se/nyheter

Debattartiklar

3/6 Dagens Nyheter, Kulturdebatt:
Politisk styrning och byråkrati hotar fri forskning
Hans Ellegren (Vetenskapsakademien)

Antalet redaktionella inslag på webben som nämnde Vetenskapsakademien på något av de största språken minskade med 7 procent till totalt cirka 20 500, eller 56 per dygn. Ökningar i bland andra Kanada, Storbritannien och Kina kompenserade till viss del en kraftig nedgång i USA. I Sverige minskade inslagen med 61 procent till dryga 400, eller drygt 1 per dygn. Dels skrevs det många svenska inslag om Nobelpriset under 2023 (förtida pressmeddelande, svensk fysikpristagare och kvinnlig ekonomipristagare), dels var Akademien inte så aktiv vad gäller rapporter och debattartiklar under 2024. Det blev också generellt sett färre svenska artiklar om Akademiens priser (en utveckling vi inte ser internationellt där det tvärtom skrevs fler artiklar om priserna än tidigare år). En bidragande

Genomslag – Redaktionella inslag på webben

orsak kan vara en förändring av arbetssättet på redaktionerna där man prioriterar fördjupande journalistik och i mindre grad utgår från pressmeddelanden. En annan kan vara att radio och TV inte längre beskriver TV/film- och ljudmedier i text vilket gör att de inte fångas upp i mätningarna.

Inslagen som nämnde årets Nobelpris i fysik och kemi eller Ekonomipriset ökade kraftigt med drygt 39 procent till cirka 60 900, eller nästan 167 per dygn. Orsaken är framför allt att både fysik- och kemipriset handlade om AI. Störst blev fysikpriset, som omnämndes i cirka 30 400 inslag, även om många inslag nämner flera eller alla priser.

25%

ÖKAD TRAFIK TILL WEBBPLATSEN

Webbplats

www.kva.se

Trafiken till Akademiens webbplats ökade med cirka 25 procent från 2023. Framförallt var det sidor om Nobelpriset på svenska som stod för den ökade trafiken.

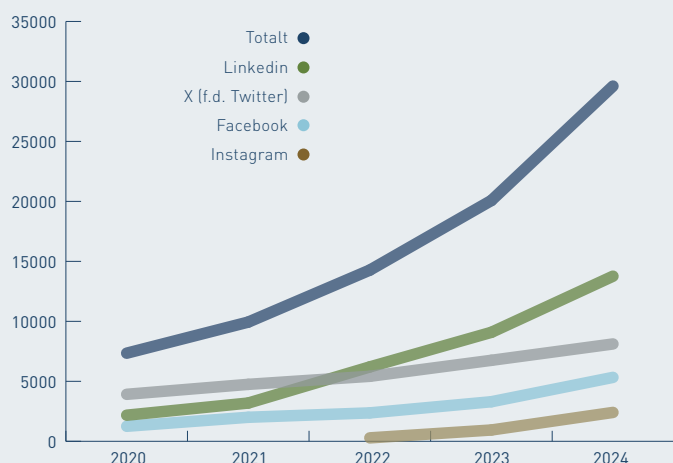
I januari lanserades en egen webbplats för *Anthropocene Laboratory*. Liksom webbplatserna för Centrum för vetenskapshistoria, Institut Mittag-Leffler och Crafoordpriset är den byggd på samma tekniska plattform och förvaltas gemensamt med Akademiens webbplats.

Sekreterarens blogg

På ständige sekreterarens blogg skriver Akademiens ständige sekreterare personligt om frågor som berör både Akademiens verksamheter och vetenskap i allmänhet. Bloggen hade strax under 3 200 besökare under året, cirka 46 procent färre än 2023 där besökarantalet låg på knappt 4 700.

Sociala medier

Följare

Antalet följare ökade markant på Akademiens alla sociala mediekonton under 2024, och vid årets slut var de knappt 30 000 totalt. Även den sammanlagda räckvidden ökade med totalt 21 procent till knappt 4,4 miljoner. Störst procentuell ökning hade LinkedIn och Facebook.

Kanalen X har under 2024 tappat allt fler användare inom forskarsamhället, exempelvis har samtliga svenska universitet valt att lämna plattformen. Akademiens närvaro i sociala medier syftar till att nå våra målgrupper, och i takt med att forskarsamhället lämnat X har vi sett ett behov av att följa efter. Vi valde därför att etablera vår närvaro på Bluesky – en kanal där flera i våra målgrupper redan är aktiva eller har börjat bygga upp sin närvaro.

Youtube

Antalet prenumeranter ökade med 34 procent från 2023 till 5 718 den sista december. Videovisningarna ökade med fyra procent till 126 764.

34%

ÖKNING AV YOUTUBE-PRENUMERANTER

4 400 000

DEN SAMMANLAGDA RÄCKVIDDEN I ALLA SOCIALA MEDIERKONTON UNDER 2024

Nyhetsbrev

www.kva.se/nyhetsbrev

Varje månad skickar Vetenskapsakademien ett nyhetsbrev med tips på evenemang ur Akademiens kalendarium. Alla som vill kan anmäla sig till nyhetsbrevet via vår webbplats. Vid årets slut var antalet prenumeranter 8 313, cirka 3 procent fler än 2023.

Nobelaffischer

www.kva.se/nobelaffischer

Varje år producerar Akademien nobelaffischer som på ett populärvetenskapligt sätt presenterar årets priser i fysik, kemi och ekonomisk vetenskap. Affischerna trycks på svenska och engelska i cirka 56 000 exemplar och distribuerades till skolor, institutioner och andra beställare över hela världen. Affischerna är gratis och går att beställa via Akademiens webbplats. Nobelaffischprojektet finansieras av Volvo.

Vetenskapen säger

www.kva.se/vetenskapensager

I skriftserien *Vetenskapen säger* publicerades ett nytt nummer om AI under året. Det distribuerades i cirka 16 000 exemplar till svenska skolor. Skriftserien produceras och distribueras med stöd av Stiftelsen Natur & Kultur.

PROGRAM- VERKSAMHET

Sammanfattningsvis utgjordes programverksamheten under 2024 av totalt 44 programaktiviteter. De som är märkta med ■ finns att se på www.kva.se/evenemang och på Akademiens Youtube-kanal.

14/1 DIGITAL VETENSKAPLIG FÖRELÄSNING: *Hur är det möjligt att ha fel; varför har vi inte alltid rätt.* Föreläsare: Göran Sundholm, Leiden University. Arrangör: Svenska nationalkommittén för logik, metodologi och filosofi, i samarbete med Kungl. Vetenskapsakademien och Riksbankens Jubileumsfonds projekt *Kunskapsresistens: orsaker, konsekvenser och motmedel*.

■ **17/1 AKADEMIFÖRELÄSNING:** *Immunceller i krig och fred.* Föreläsare: Mia Phillipson*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

■ **13/2 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:** *Inauguration of the Anthropocene Laboratory.* Arrangör: Anthropocene Laboratory.

■ **21/2 AKADEMIFÖRELÄSNING:** *Den musicerande kroppen i sekelskiftets romanvärld.* Föreläsare: Axel Englund*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

4/3 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM: *Health and Sweden-Japan Academic Partnership (12th SJAN Seminar).* Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien, japanska ambassaden i Sverige, Japan Society for the Promotion of Science Stockholm Office (JSPS) och JSPS Alumni Club in Sweden.

■ **20/3 AKADEMIFÖRELÄSNING:** *Visuell Intelligens – bilder som hjälper oss att upptäcka och förstå.* Föreläsare: Anders Ynnerman*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

■ **22/3: POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:** *Den biologiska mångfalden i Sverige – nu och i framtiden.* Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien och Future Earth.

■ **10/4 LÄRARDAG:** *Ingvar Lindqvistdagen 2024.* Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien. Ett arrangemang under *Akademidagarna*.

10/4 PRISSYMPOSIUM: *Gregori Aminoff prissymposium 2024.* Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien. Ett arrangemang under *Akademidagarna*.

■ **11/4 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:** *Akademisymposium: AI i vetenskapens tjänst.* Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien. Ett arrangemang under *Akademidagarna*.

■ **12/4 PRISFÖRELÄSNING:** *Sjöbergpriset. Personalizing medicine through cancer vaccines.* Föreläsare: Catherine J. Wu, Dana-Farber Cancer Institute, Boston, MA, USA. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien och Sjöbergstiftelsen med stöd från Karolinska Institutet. Ett arrangemang under *Akademidagarna*.

■ **19/4 SKOLEVENEMANG:** *Crafoord Academy Lecture 2024: Hudens lokala minne.* Föreläsare: Liv Eidsmo, Köpenhamns universitet. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

19/4 SKOLEVENEMANG: *Seminarium för gymnasieelever.* Arrangör: Svenska nationalkommittén för geologi.

* Ledamot i Kungl. Vetenskapsakademien

20/4 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:

Vetenskapsfestivalen i Göteborg 2024. Kungl. Vetenskapsakademien medverkade med tre samtal, *Allt är vågor – ett samtal kring ett av matematikens och fysikens viktigaste begrepp, som också inspirerat författare, Naturens cykler – ett samtal om biologiska och geokemiska cykler och hur de påverkas av människan* samt *Biologiska klockor – ett samtal om de cykliska förlopp som styr alla levande varelser*.

23–24/4 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM: *Innovations for the Blue Planet 2024* Arrangör: WaterCentre@KTH i samarbete med Blue Food – Centre for Future Seafood, Kungl. Vetenskapsakademien och KTH Digitalisation platform.

13/5 PRISFÖRELÄSNING: *The Crafoord Prize Lectures in Mathematics and Astronomy 2024*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.**15/5 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM:** *The Crafoord Prize Symposium in Mathematics: Algebraic geometry and Kähler geometry*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.**15/4 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM:** *The Crafoord Prize Symposium in Astronomy: New avenues in solar and stellar physics*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

16/5 PRISUTDELNING: *The Crafoord Prize Award Ceremony*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

23/5 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM: *Making Sense in the Intertwined Biosphere*. Arrangör: Anthropocene Laboratory.

29/5 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM: *5th International PalaeoArc Conference*. Arrangör: Stockholms universitet och Naturhistoriska riksmuseet, med stöd från Kungl. Vetenskapsakademien.

3/6 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM: *Symposium on Gravitational Wave Science*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.**4/3 AKADEMIFÖRELÄSNING:** *Integration bland unga – ett mångdimensionellt perspektiv*. Föreläsare: Carina Mood* och Jan O. Jonsson*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.**13–14/6 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM:** *Cosmic Transients in the Era of Large Surveys*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

24–28/6 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM: *Cosmic Dawn at High Latitudes*. Arrangör: Nordita och Kungl. Vetenskapsakademien.

5–6/9 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM: *Workshop: Accounting for Fractionation in Radiation Therapy: Is It Time to Put the BED to bed?* Arrangör: Centrum för strålskyddsforskning vid Stockholms universitet, Avdelningen för medicinsk strålningsfysik på Stockholms universitet, Karolinska Institutet och Svenska Nationalkommittén för strålskyddsforskning.

11/9 AKADEMIFÖRELÄSNING: *JUICE – ett äventyr till Jupiters isiga oceanmånar*. Föreläsare: Jan-Erik Wahlund*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

16/9 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM: *Excellens i forskningen*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

19/9 SKOLEVENEMANG: *Gymnasieeftermiddag om människans evolution – en dag om att förstå vårt ursprung*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

23/9 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM: *Nordic Chemistry Learning Conference – NCL2024*. Arrangör: Svenska Kemisamfundet, Kemilärarnas resurscentrum och Svenska nationalkommittén för kemi.

15/10 VETENSKAPLIG FÖRELÄSNING: *The Prize in Economic Sciences 2024*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

* Ledamot i Kungl. Vetenskapsakademien

■ **17/10 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:**
How can Law inspire hope for an inclusive Anthropocene?
Arrangör: Anthropocene Laboratory.

23–24/10 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM: *5th Workshop on Scientific Computing in Sweden.* Arrangör: KTH och Kungl. Vetenskapsakademien.

■ **7–8/11 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM:** *DFT in Chemistry – Dispute at Inception and Rise to Prominence.*
Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

12/11 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM: *The Rolf Schock Prize Symposium in Mathematics 2024.* Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

12/11 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM: *The Rolf Schock Prize Symposium in Logic and Philosophy 2024.* Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

12/11 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:
Hälsa, klimat, mat och vatten – hur löser vi hållbarhetsekvationen? Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

■ **13/11 AKADEMIFÖRELÄSNING:** *När samhället matas in i en AI.* Föreläsare: Ericka Johnson*. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

20/11 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:
Nobelprisen i fysik, kemi och fysiologi eller medicin samt Ekonomipriset 2024. Arrangör: Sällskapet Riksdagsledamöter och Forskare (Rifo) och Kungl. Vetenskapsakademien.

■ **26/11 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:**
God forskning i vården – tillsammans med patienten.
Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

28–29/11 VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM: *Mycology Nordics 2024.* Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

■ **8/12 PRISFÖRELÄSNING:** *The Nobel Lectures 2024:*
Föreläsare: John J. Hopfield, Princeton University, USA, Geoffrey Hinton, University of Toronto, Canada, David Baker, University of Washington, Seattle, USA och Howard Hughes Medical Institute, USA, Demis Hassabis, Google DeepMind, London, Storbritannien, John Jumper, Google DeepMind, London, Storbritannien, Daron Acemoglu, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, USA, Simon Johnson, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, USA och James A. Robinson, University of Chicago, USA. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

12/12 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:
Skolbesök på Anna Withlocks gymnasium med årets Nobelpristagare i fysik. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

12/12 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:
Skolbesök på Åva gymnasium med årets Nobelpristagare i kemi. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

12/12 POPULÄRVETENSKAPLIGT SEMINARIUM:
Skolbesök på Sjölin's gymnasium Vasastan med årets Ekonomipristagare. Arrangör: Kungl. Vetenskapsakademien.

* Ledamot i Kungl. Vetenskapsakademien

Övre raden: Simon Johnson, James A. Robinson, Daron Acemoglu, ekonomipristagare; Geoffrey Hinton, Nobelpristagare i fysik;
Nedre raden: Demis Hassabis, David Baker, John Jumper, Nobelpristagare i kemi; John J. Hopfield, Nobelpristagare i fysik.

FOTO: PATRIK LUNDIN

VETENSKAP OCH SAMHÄLLE

Forskningspolitiska frågor

www.kva.se/forskningspolitik

Vetenskapsakademien har genom sin oberoende ställning och breda kunskapsbas en unik position för analys och rådgivning i frågor kring forskningens villkor och möjligheter i ett bredare samhällsperspektiv. Akademiens kommitté för forskningspolitiska frågor har som uppgift att utgöra informationsnod för Akademiens forskningspolitiska engagemang. I detta ingår att initiera, samordna och bereda Akademiens forskningspolitiska aktiviteter samt vara remissinstans för dessa frågor.

Hälsofrågor

www.kva.se/halsa

Kommittén för hälsofrågor är Akademiens organ för att i ett brett perspektiv arbeta med frågor som berör förebyggande hälsoarbete samt sjukdomars uppkomst och behandling. Kommittén har som uppgift att initiera, samordna och bereda Akademiens aktiviteter inom hälsoområdet och har ett ämnesöverskridande, nationellt och internationellt perspektiv. Kommittén arbetar med frågor som rör samband mellan miljö och hälsa, hur svensk medicinsk forskning kan stärkas och hur forskning bidrar till att utveckla hälso- och sjukvården. Den är också remissinstans samt anordnar seminarier, debatter och symposier inom dessa områden.

Internationella frågor

www.kva.se/internationellt

Akademiens kommitté för internationella frågor utgör informationsnod för Akademiens internationella engagemang; kommittén initierar, samordnar och bereder Akademiens internationella aktiviteter samt utgör remissinstans för ärenden med anknytning till dessa aktiviteter. Akademien är medlem i flera internationella samarbetsorganisationer.

1.

Miljö och energifrågor

www.kva.se/miljo

I kommitténs uppdrag ingår att hålla sig uppdaterad beträffande miljö- och energifrågor nationellt och internationellt. Kommittén vill förmedla den kunskap som finns inom miljö- och energiområdet i dag för att ge samhället evidensbaserade underlag och öka allmänhetens förståelse för dessa viktiga frågor. Vetenskaplig rådgivning, eller *Science for policy*, är därmed ett centralt område för kommitténs verksamhet. Kommittén är också remissinstans samt anordnar seminarier, debatter och symposier inom miljö- och energiområdet.

Mänskliga rättigheter

www.kva.se/manskligarattigheter

Akademiernas kommitté för mänskliga rättigheter består av representanter från Kungl. Vetenskapsakademien, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Svenska Akademien och Sveriges unga akademi. De fyra akademierna tillhör genom denna gemensamma kommitté ett internationellt akademinätverk, *The International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies*, som har sitt sekretariat vid The National Academies of Sciences, Engineering and Medicine, Washington D.C., USA. Kommitténs uppgift är att följa situationen för forskare världen över som utsätts för skilda former av rättsövergrepp.

2.

1. Den 12 november anordnade Akademiens kommitté för hälsofrågor ett symposium på temat hälsa, klimat, mat och vatten.

FOTO: AMANDA WALLDOFF

2. Den 22 mars anordnade Akademiens kommitté för miljö och energi en konferens om biologisk mångfald *Den biologiska mångfalden i Sverige – nu och i framtiden*.

FOTO: CAMILLA GRUNDITZ

Utbildningsfrågor

www.kva.se/utbildning

Kommittén för utbildning är Akademiens organ för handläggning av skolfrågor och frågor rörande högre utbildning. Inom skolområdet arbetar kommittén med att främja en vetenskapsbaserad undervisning i naturvetenskap och matematik samt att locka till lärande. Det sker framförallt genom stöd till NTA-programmets utveckling (Naturvetenskap och teknik för alla), utdelning av Akademiens lärarpriser samt deltagande i internationella grupper inom All European Academies (ALLEA) och InterAcademy Partnership (IAP).

Kommittén engagerar sig också i utbildningspolitiska frågor, bland annat genom att besvara remisser rörande skola och utbildning samt genom att anordna symposier och konferenser inom området.

Nationalkommitéer

www.kva.se/nationalkommitteer

Akademien är huvudman för 18 svenska nationalkommittéer som representerar Sverige i de internationella vetenskapliga unioner som ingår i International Science Council (ISC). Till nationalkommittéernas uppgifter hör att främja forskning och utbildning inom sitt ämnesområde, verka för samarbete med besläktade vetenskapsgrenar, stärka ämnesområdets ställning i samhället samt fungera som rådgivande organ åt universitet och andra delar av utbildningssystemet.

Remisser

www.kva.se/nyheter

(filtreringskategori Remissvar och inspel)

Som obunden organisation omfattande såväl naturvetenskap, matematik och teknik som samhällsvetenskap och humaniora, är Akademien en välrenommerad remissinstans för i första hand vetenskapsrelaterade frågeställningar.

Utbildningsdepartementet

Kungl. Vetenskapsakademien har lämnat in ett yttrande om Forskningsfinansieringsutredningens slutbetänkande *Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation* (SOU 2023:59)

Havs- och vattenmyndigheten

I ett yttrande till Havs- och vattenmyndigheten kommenterar Vetenskapsakademien rapporten *Marin strategi för Nordsjön och Östersjön 2024–2029: Samråd om bedömning av miljötillstånd och socioekonomisk analys*.

Utbildningsdepartementet

Kungl. Vetenskapsakademien har lämnat in ett yttrande om promemorian *Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor* (U2024/00153).

INSTITUT OCH PROGRAM

Institut

Beijerinstitutet för ekologisk ekonomi

www.beijer.kva.se

Beijerinstitutet startade sin verksamhet på Akademien 1977. Institutets forskning bedrivs utifrån insikten att människor och natur är så starkt sammankopplade att de bör betraktas som ett sociekoologiskt system. Institutet bedriver ett tvärvetenskapligt arbete som engagerar allt från ekonomer och ekologer till arkitekter och beteendevetare. Förutom att bedriva forskning är målet att stimulera till samarbeten mellan forskare och forskningsinstitutioner för en djupare förståelse av samspelet mellan ekologiska system och samhällets och ekonomins utveckling. Arbetet innefattar internationella forskningsprogram samt undervisning och spridning av forskningsresultat.

Bergianska stiftelsen

www.bergianska.se

Stiftelsen, som grundades 1791, har i dag som huvuduppgift att finansiera den Bergianska professuren, Professor Bergianus. Den innehåller av Hanna Johannesson och genom ett samarbete med Stockholms universitet bedriver hon sin forskning vid ett av universitetets forskningslaboratorier. Stiftelsen förvaltar också Edvard Andersons växthus, som är specialiserat på växter från medelhavsliknande klimat, och ett antal historiska samlingar av föremål, porträtt och herbarier.

Centrum för vetenskapshistoria

www.vetenskapshistoria.se

Centrum för vetenskapshistoria har sedan 1988 till uppgift att aktivera, bedriva och biträda vetenskapshistorisk forskning, särskilt utifrån Akademiens egna samlingar, samt att föra ut kunskap om Akademiens och vetenskapernas historia. Arkiv och föremål finns i Centrums lokaler i Frescati. Arkiven består främst av Akademiens ämbetsarkiv sedan 1739 med protokoll från Akademimöten och

1.

klassammanträden bland mycket annat. Av särskilt intresse kan nämnas Nobelarkiven i fysik och kemi. Därutöver finns en omfattande samling personarkiv. Det finns även samlingar av äldre vetenskapliga instrument. Här kan Jacob Berzelius världsunika kemihistoriska samlingar framställas samt Emanuel Swedenborgs personarkiv (ett av UNESCO:s världsminnen). Centrum ansvarar även för böcker, konst och äldre möblemang.

Institut Mittag-Leffler

www.mittag-leffler.se

Institut Mittag-Leffler är ett internationellt centrum för matematisk forskning. År 1916 grundade professor Gösta Mittag-Leffler och hans fru Signe en stiftelse under överinseende av Vetenskapsakademien och donerade sin fastighet med ett förstklassigt matematiskt bibliotek till Akademien. Därmed skapades världens första matematiska forskningsinstitut. I sin nuvarande form går institutet tillbaka till 1969 då Lennart Carleson initierade en aktiv internationell forskningsverksamhet som kommit att bli mycket välrenommerad. Institutets uppdrag är att främja matematisk forskning på högsta internationella nivå, särskilt i Sverige och Norden. Den huvudsakliga verksamheten under ett år innefattar två terminslånga forskningsprogram, ett tiotal sommarkonferenser och sommarskolor samt tre omgångar utbildningsdagar med matematik för gymnasielärare, de så kallade Kleindagarna.

2. 3.

Program

Anthropocene Laboratory www.anthropocenelab.se

Anthropocene Laboratory startade upp sin verksamhet under 2023. Det övergripande syftet är att främja förståelsen av den sammanflätade biosfären och att utnyttja denna kunskap för att identifiera och möjliggöra nya vägar mot en hållbar och rättvis framtid. Genom respektfull dialog och tvärvetenskapligt samarbete utforskar laboratoriet kreativa tillvägagångssätt som integrerar perspektiv från natur- och samhällsvetenskap, humaniora, konst och andra kunskapsområden. Målet är att främja positiv förändring och inspirera en framtid där människans relationer med den levande planeten återupplivas.

Global Economic Dynamics and the Biosphere www.gedb.se

Global Economic Dynamics and the Biosphere (GEDB) är ett tvärvetenskapligt forskningsprogram inriktat på kopplingar mellan globala miljö- och samhällsförändringar, och mänsklighetens utveckling och välbefinnande. Inom programmet kombineras ekonomi med en rad andra samhälls- och naturvetenskaper. GEDB finansieras av Familjen Erling-Perssons stiftelse och har ett nära samarbete med Beijerinstitutet för ekologisk ekonomi vid Vetenskapsakademien och Stockholm Resilience Centre vid Stockholms universitet.

4.

1. Bild från workshopen *Intertwined Biosphere* anordnad av Anthropocene Laboratory.

FOTO: KAYOKO KUMASAKA

2. I februari 2024 besöktes Centrum för vetenskapshistoria av Dr. Michael Korey från Dresden som undersökte ett Dollond-teleskop med hjälp av modern teknik. Linsen visade sig fortfarande vara i mycket gott optiskt skick. Med vid undersökningarna var doc. Johan Kärfelt, astronomihistoriker från Göteborgs universitet.

FOTO: CENTRUM FÖR VETENSKAPSHISTORIA

3. Utställningen *Are we there yet*, där designstudenter tolkar vetenskap, visades i samband med FN:s generalförsamlings högnivåmöte om antimikrobiell resistens den 26 september i New York. Utställningen är ett samarbete mellan Beijerinstitutet, Beckmans designhögskola och Svenskt Tenn.

FOTO: BECKMANS DESIGNHÖGSKOLA

4. Beijerstiftelsens ordförande Anders Wall och Beijerinstitutets föreståndare Carl Folke under symposiet *Humans and the Biosphere – Pathways to a Sustainable Future* den 22 oktober, som anordnades i samband med Beijerstiftelsens 50-årsjubileum.

FOTO: RICHARD ANDERSSON

VETENSKAPLIGA TIDSKRIFTER

ACTA MATHEMATICA

www.mittag-leffler.se/acta-mathematica

Acta Mathematica grundades av Gösta Mittag-Leffler 1882 och ges sedan dess ut av Institut Mittag-Leffler. Det är en av de mest prestigefyllda matematiktidskrifterna i världen. *Acta Mathematica* innehåller artiklar av högsta kvalitet inom alla matematikområden. Sedan 2017 är alla artiklar fritt tillgängliga online.

ACTA ZOOLOGICA

www.wileyonlinelibrary.com/journal/azo

Acta Zoologica, med inriktning mot zoologisk morfologi, ges ut i samarbete med Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab. Samtliga artiklar från starten 1920 finns tillgängliga i elektronisk form.

AMBIO – A JOURNAL OF ENVIRONMENT AND SOCIETY

www.springer.com/environment/journal/13280

Ambio ges ut i samarbete med Springer Nature. Den publicerar forskningsartiklar och översiktsartiklar inom samtliga miljöforskningsdiscipliner. Genom samarbetet med 22 biträdande redaktörer med breda ämneskunskaper inom miljöforskning säkerställs en hög vetenskaplig kvalitet. Författarna kommer främst från USA, Sverige, Norge, Kina, Tyskland, Australien och Finland. Tidskriften utkommer med ett nytt nummer varje månad.

ARKIV FÖR MATEMATIK

www.mittag-leffler.se/arkiv-for-matematik

Arkiv för Matematik grundades 1903 av Vetenskapsakademien. Den gavs ut som en del av *Arkiv för matematik, astronomi och fysik* fram till 1949. Sedan 1971 publiceras tidskriften av Institut Mittag-Leffler. Sedan 2017 är alla artiklar från 1949 till nutid fritt tillgängliga online.

ZOOLOGICA SCRIPTA

www.wileyonlinelibrary.com/journal/zsc

Zoologica Scripta ges ut gemensamt av de norska och svenska vetenskapsakademierna. *Zoologica Scripta* publicerar artiklar i djursystematik och fylogeni, det vill säga studier av evolutionära samband mellan taxa, samt ursprung och utveckling av den biologiska mångfalden. Artiklarna kan också behandla ekologiska interaktioner och geografiska utbredningar (fylogeografi) om resultaten analyseras i ett vidare fylogenetiskt/systematiskt/evolutionärt sammanhang.

1.

2.

1. Acta Mathematica grundades 1882 och är en av de mest prestigefyllda matematiktidskrifterna i världen.

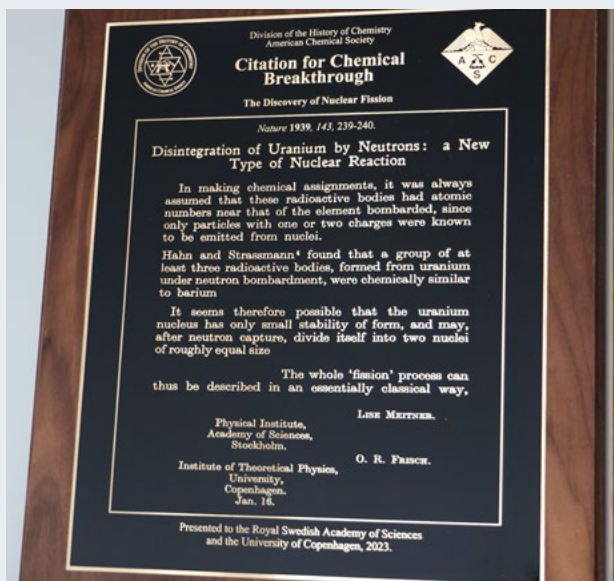
FOTO: MARKUS MARCETIC

2. Akademiens nystartade nätverk för tidigare lärarpristagare gjorde under året ett studiebesök på Vetenskapens hus i Markaryd.

FOTO: LOUISE SJÖHOLM

3.

4.

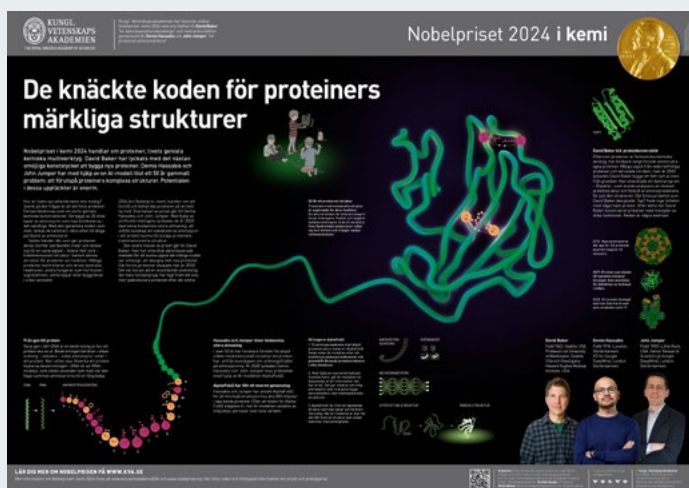
3. Riksdagens forskningsdag 2024 hade temat artificiell intelligens och dess möjligheter och begränsningar. Akademiens ständige sekreterare, Hans Ellegren, var moderator och flera ledamöter deltog. På bilden: Virginia Dignum, ledamot Ulf Danielsson, Cecilia Magnusson Sjöberg, ledamot Danica Kragic Jensfelt, talman Andreas Norlén, Hans Ellegren, Fredrik Heintz och ledamot Anders Ynnerman.

FOTO: MELKER DAHLSTRAND

4. American Chemical Society har skänkt en minnestavla till Vetenskapsakademien som uppmärksammar den banbrytande artikeln om kärnfissionen, som Lise Meitner och systersonen Otto Robert Frisch publicerade i *Nature* 1939. När artikeln publicerades var Lise Meitner verksam vid Vetenskapsakademiens forskningsinstitut för experimentell fysik i Frescati.

FOTO: EVA NEVELIUS

5. Varje år producerar Akademien Nobelaffischer som förklarar årets priser. Affischerna är gratis och beställs av skolor, universitet och privatpersoner över hela världen.

ILLUSTRATIONER: JOHAN JARNESTAD
GRAFISK FORM: IVY AGENCY

5.

EKONOMISK INFORMATION

FOTO:
VINCENT VON SYDOW

Större finansiärer av Vetenskapsakademiens verksamhet 2024

Crafoordska stiftelsen

Erling-Perssons Stiftelse

Formas

Kjell och Märta Beijers stiftelse

Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse

Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse

Naturvårdsverket

Nobelstiftelsen

Ragnar Söderbergs stiftelse

Riksbankens Jubileumsfond

Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond

Torsten Söderbergs Stiftelse

Utrikesdepartementet

Vetenskapsrådet

Wenner-Gren Stiftelserna

Årsredovisning 2024

KUNGL. VETENSKAPSAKADEMIEN, ORG. NR 262000-1129

Förvaltningsberättelse

Allmänt om verksamheten

Vetenskapsakademiens gällande Grundregler fastställdes av Regeringen den 14 november 2019. Vetenskapsakademiens uppgift är enligt §1 i Grundreglerna att:

- * sprida kunskap om rön och problem inom aktuell forskning,
- * delta i samhällsdebatten på vetenskaplig grund,
- * verka för att utbildning och forskning ges goda villkor,
- * dela ut priser, belöningar, forskningsbidrag och stipendier samt
- * driva vetenskapliga institut och projekt av betydelse för vetenskapen.

Enligt den senaste fastställda strategin för Akademiens arbete är Akademiens prioriterade områden följande:

- * att föra vetenskapens talan i samhället och påverka forskningspolitiken ("policy for science")

- * att förmedla vetenskapligt underlag för samhällsdebatt och beslutsfattande ("science for policy")
- * att belöna framstående forskningsinsatser
- * att vara en mötesplats för vetenskap, både över och inom ämnesgränser
- * att säkra återväxten av unga forskare
- * att stimulera intresset för matematik och naturvetenskap i skolan
- * att förmedla vetenskap till allmänheten
- * att förmedla internationella vetenskapliga kontakter
- * att vårda det vetenskapliga kulturarvet

Syftet med strategin är att vidareutveckla Vetenskapsakademien som en oberoende organisation med en unik vetenskaplig expertpanel, och som en oumbärlig röst i utvecklingen av svensk forskning, samhällsdebatt och beslutsfattande.

Utveckling av Vetenskapsakademiens verksamhet, resultat och ställning

Förändring eget kapital (tkr)	2024	2023	2022	2021
<i>Bundet kapital</i>				
Ingående kapital	208 874	208 874	208 874	208 874
Utgående kapital	208 874	208 874	208 874	208 874
<i>Fritt eget kapital</i>				
Ingående kapital	401 986	421 994	377 189	338 899
Årets resultat	5 455	-20 008	44 805	38 289
Utgående kapital	407 440	401 986	421 994	377 189
Totalt eget kapital	616 315	610 860	630 868	586 063
<i>Årlig förändring i %</i>	0,89 %	-3,17 %	7,65 %	11,75 %
<i>Portföljavgkastning i jämförelse med valt index.</i>				
Avgkastning	12,3 %	10,7 %	-7,3 %	31,6 %
Jämförelseindex	10,5 %	12,9 %	-12,0 %	25,1 %

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under året har ombyggnationen av Vinkelvillan i stort sett slutförts, och under det kommande året planeras en invigning.

Användning av finansiella instrument

Akademistyrelsen har en särskild placeringskommitté till vilken vissa uppgifter delegeras. Placeringskommittén har att lämna rekommendationer till akademistyrelsen respektive självständigt besluta enligt en fördelning av ansvar och arbetsuppgifter för akademistyrelsen respektive placeringskommittén som framgår av riktlinjer som årligen fastställs av akademistyrelsen.

Ambitionen för kapitalförvaltningen är att uppnå en långsiktig, mätbar real avkastning som säkrar kapitalet med ett mål av 3 % realavkastning, mätt som rullande genomsnitt på fem år. Måluppfyllelsen blir styrande för Akademiens verksamhet och dess utveckling. Ett absolut mål kan emellertid leda kapitalförvaltningen och placeringskommittén att ta höga risker i en strävan att nå mål. Därför bör placeringsverksamheten utvärderas även utifrån den riskjusterade avkastningen, dvs. den avkastning som uppnås i förhållande till risk, uttryckt som standardavvikelsen i portföljen.

Placeringskommittén väljer portföljens sammansättning och följer upp portföljens avkastning med hänsyn till enskilda risker och den totala risknivån. Placeringskommittén tar kalkylerbara risker som dels främjar uppfyllelsen av avkastningsmålet och dels inte riskerar att orsaka för stora rörelser i portföljens utveckling. Portföljen ska vara diversifierad mellan tillgångsslag och aktieportföljen ska inte innehålla väsentliga risker i enskilda bolag. Även ränteportföljen ska vara diversifierad mellan löptider, enskilda kreditrisker, och räntemarknader. Risker i portföljen och delportföljen ska mätas med stöd av volatilitetsmått.

Kapitalet kan placeras i likvida, finansiella tillgångar. Allokeringen mellan dessa är ett strategiskt beslut för placeringskommittén inom ramen för av akademistyrelsen fastställda gränser. Nuvarande fastställd ram, som gäller fr.o.m. 2024-02-08, är aktier 60 % +/- 20 %, räntebärande medel 15 % +/- 10 % samt mindre likvida investeringar (kreditvärdepapper, private equity, venture fonder, fastigheter, hedgefonder) 25 % +/- 20 %. Rebalansering till ramen bör påbörjas när aktieandelen når 50 % eller 70 % om inte särskilda skäl föreligger enligt placeringskommittén.

Icke-finansiella upplysningar

Vetenskapsakademien följer ett kollektivavtal som upprättats mellan Vetenskapsakademien och Fackförbundet ST och Akademikerförbunden. Avtalet styr de allmänna anställningsvillkoren och omfattar samtliga anställda med följande undantag:

- anställda i verksamhetsledande befattning (enligt avtalets supplement)
- anställda vars anställning är att betrakta som bisyssla, utom vad gäller sjuklön under arbetsgivarperioden enligt avtalets paragraf därom.

Vetenskapsakademien har en skyddskommitté och genomför skyddsronder enligt fastställd plan. Lönekartläggning genomförs årligen fr.o.m. 2016. Lönekartläggningen är också en del i arbetet med att upprätta en jämställdhetsplan för Vetenskapsakademien.

Vad beträffar resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2024-12-31	2023-12-31
Verksamhetsintäkter			
Statsbidrag		19 650	20 598
Bidrag	2	124 162	111 120
Nettoomsättning	3	10 669	11 185
Övriga intäkter	4	31 629	33 234
Summa verksamhetsintäkter		186 109	176 137
Verksamhetskostnader			
Förvaltningskostnader		-225	-103
Övriga externa kostnader	5	-107 391	-88 505
Personalkostnader	6	-87 917	-82 380
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-11 013	-10 588
Summa verksamhetskostnader		-206 546	-181 577
Verksamhetsresultat		-20 437	-5 440
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	7	25 896	-14 548
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	563	121
Räntekostnader och liknande resultatposter	9	-568	-140
Resultat efter finansiella poster		5 455	-20 008
Årets resultat		5 455	-20 008

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2024-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	10	117 993	122 125
Inventarier, verktyg och installationer	11	6 372	10 604
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	12	720	659
		125 085	133 387
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	13	555 365	533 260
		555 365	533 260
Summa anläggningstillgångar		680 450	666 647
Omsättningstillgångar			
Varulager med mera			
Färdiga varor och handelsvaror		1 498	1 259
		1 498	1 259
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 760	3 135
Förbrukade fordringar och ej utbetalda bidrag		14 360	13 032
Övriga fordringar		12 210	16 027
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	2 070	8 339
		30 400	40 533
Kassa och bank			
Kassa och bank		27 304	30 743
		27 304	30 743
Summa omsättningstillgångar		59 203	72 535
SUMMA TILLGÅNGAR		739 653	739 182
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Donationskapital		208 874	208 874
		208 874	208 874
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		401 986	421 993
Årets resultat		5 455	-20 008
		407 441	401 986
		616 315	610 860
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		11 389	11 475
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	16	105 733	107 431
Övriga skulder		3 103	4 464
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	3 113	4 952
		123 338	128 322
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		739 653	739 182

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	Not	2024-12-31	2023-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	19	5 455	-20 008
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	21	-6 099	26 849
		-644	6 841
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		-644	6 841
Förändringar i rörelsekapital			
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager		-239	166
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		10 133	-4 068
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		-4 984	-4 062
Kassaflöde från den löpande verksamheten		4 266	-1 123
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-2 711	-3 904
Förvärv av finansiella tillgångar		-48 498	-139 268
Avyttring av finansiella tillgångar		43 836	156 539
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-7 373	13 366
Årets kassaflöde		-3 107	12 243
Likvida medel vid årets början		30 743	18 596
Kursdifferens i likvida medel		-331	-97
Likvida medel vid årets slut	20	27 304	30 743

Noter

Belopp i tkr om inget annat anges

NOT 1 – Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Tillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter som uppfyller tillgångskriteriet räknas in i tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod eftersom det återspeglar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Nyttjandeperiod

Byggnader	40 år
Installationer	25 år
Byggnadsinventarier	10 år
Inventarier, verktyg och installationer	3–5 år

Byggnaderna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består av flera komponenter vars nyttjandeperiod varierar.

Utländsk valuta

Poster i utländsk valuta

Monetära poster i utländsk valuta räknas om till balansdagens kurs. Icke-monetära poster räknas inte om utan redovisas till kursen vid anskaffningstillfället.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut- principen. I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när Vetenskapsakademien blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part och Vetenskapsakademien inte längre har kontroll över den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört.

Värdering av finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärvet av tillgången. Erhållna fondrabatter redovisas enligt skattemässiga principer. Fondrabatten erhålls i form av andelar i respektive fond och redovisas som intäkt och ökat anskaffningsvärde.

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar.

Räntebärande finansiella tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden.

Vid värdering till lägsta värdets princip respektive vid bedömning av nedskrivningsbehov anses Akademiens finansiella instrument som innehas för riskspridning ingå i en värdepappersportfölj och värderas därför som en post.

Värdering av finansiella skulder

Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Utgifter som är direkt hänförliga till upptagande av lån korregerar lånets anskaffningsvärde och periodiseras enligt effektivräntemetoden.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning

Klassificering

Planer för ersättningar efter avslutad anställning klassificeras som antingen avgiftsbestämda eller förmånsbestämda.

Vid avgiftsbestämda planer betalas fastställda avgifter till ett annat företag, normalt ett försäkringsföretag, och Vetenskapsakademien har inte längre någon förpliktelse till den anställda när avgiften är betald. Storleken på den anställdes ersättningar efter avslutad anställning är beroende av de avgifter som har betalats och den kapitalavkastning som avgifterna ger.

Vid förmånsbestämda planer har Vetenskapsakademien en förpliktelse att lämna de överenskomna ersättningarna till nuvarande och tidigare anställda. Vetenskapsakademien bär i allt väsentligt dels risken att ersättningarna kommer att bli högre än förväntat [aktuariell risk], dels risken att avkastningen på tillgångarna avviker från förväntningarna (investeringsrisk).

Avgiftsbestämda planer

Avgifterna för avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad. Obetalda avgifter redovisas som skuld.

Förmånsbestämda planer

Vetenskapsakademien har valt att tillämpa de förenklingsregler som finns i BFNAR 2012:1.

Planer för vilka pensionspremier som betalas redovisas som avgiftsbestämda vilket innebär att avgifterna kostnadsförs i resultaträkningen.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när Vetenskapsakademien har en legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Vid första redovisningstillfället värderas avsättningar till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningarna omprövas varje balansdag.

Avsättningen redovisas till nuvärdet av de framtida betalningar som krävs för att reglera förpliktelsen.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas i not när det finns:

- En möjlig förpliktelse som härrör till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom Vetenskapsakademiens kontroll, inträffar eller uteblir, eller
- En befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Intäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som Vetenskapsakademien erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken Vetenskapsakademien tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållt bidrag.

Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att Vetenskapsakademien uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om Vetenskapsakademien har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållt bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls.

Bidrag som hänför sig till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet.

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som Vetenskapsakademien fått eller kommer att få.

Nettoomsättning

Intäkt vid försäljning av varor redovisas normalt vid försäljningstillfället. Prenumerationer redovisas som intäkt linjärt över prenumerationstiden.

Försäljning av varor

Vid försäljning av varor redovisas intäkten vid leverans.

Ränta, royalty och utdelning

Intäkt redovisas när de ekonomiska fördelarna som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla Vetenskapsakademien samt när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ränta redovisas som intäkt enligt effektivräntemetoden.

Royalty periodiseras i enlighet med överenskommelsens ekonomiska innebörd.

Utdelning redovisas när behörigt organ har fattat beslut om att utdelning ska lämnas.

Not 2	Bidrag	2024-12-31	2023-12-31
	Bidrag som redovisats som intäkt		
	Bidrag från privat sektor:		
	Stiftelser	115 565	94 292
	Summa bidrag från privat sektor	115 565	94 292
	Offentliga bidrag:		
	Statliga forskningsråd (Vetenskapsrådet, FORMAS, etc.)	8 597	16 828
	Summa offentliga bidrag	8 597	16 828
	SUMMA BIDRAG	124 162	111 120

Bidragen avser finansiering av Vetenskapsakademiens projekt och variationer mellan åren är normalt. Bidragen redovisas i den takt som de förbrukas. Förbrukade men ej utbetalda bidrag redovisas som tillgång medan erhållna men ej utnyttjade bidrag redovisas som skuld i balansräkningen, se vidare not 16.

Not 3	Nettoomsättning per rörelsegrän	2024-12-31	2023-12-31
	Nettoomsättning per rörelsegrän		
	Tidskrifter	2 741	2 739
	Bergianska trädgården och Edvard Andersons växthus	7 421	7 200
	Beijerinstitutet, ersättning för nedlagt arbete	384	1 014
	Övrig nettoomsättning	123	232
		10 669	11 185

Not 4	Övriga intäkter	2024-12-31	2023-12-31
	Ersättning från anknutna stiftelser	8 073	5 376
	Hysesintäkter	5 450	4 452
	OH från externa bidrag	3 546	2 652
	Ersättning från Erling Perssonprogrammet för indirekta kostnader	1 953	1 415
	Ersättning från Beijerinstitutet för indirekta kostnader	2 066	1 110
	Ersättning för Sjöbergpriset	368	601
	Ersättning från Crafoordska stiftelsen i Lund för indirekta kostnader	1 005	898
	Ersättning från Nobelstiftelsen för indirekta kostnader	2 164	2 120
	Ersättning från KAW	3 402	4 745
	Ersättning Ingvar Lindqvistprisen indirekta kostnader	696	625
	Ersättning Antropochen Laboratory indirekta kostnader	1 295	555
	Försäljning fastighet Lysekil Saftö-Fiskebäck 1:558	–	5 249
	Övrigt, flertal mindre poster	1 611	3 436
		31 629	33 234

Not 5	Övriga externa kostnader	2024-12-31	2023-12-31
	IT-kostnader	-5 281	-6 431
	Resor och konferenser	-22 420	-22 301
	Konsultarvoden	-11 076	-10 139
	Fastighetskostnader	-42 196	-23 307
	Akademiforskartjänster/professorer	-9 743	-9 432
	Övrigt, flertal mindre poster	-16 675	-16 895
		-107 391	-88 505

I posten ingår projektverksamhetens kostnader som mellan åren kan variera.

Not 6 Anställda, personalkostnader och arvoden till styrelse

Medelantalet anställda	2024-12-31	varav män	2023-12-31	varav män
Totalt	88	37 %	83	36 %

	2024-12-31 Andel kvinnor	2023-12-31 Andel kvinnor
Redovisning av könsfördelning i akademi- och kansliledningen		
Styrelsen	33 %	33 %
Övriga ledande befattningshavare	50 %	50 %

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inkl. pensionskostnader	2024-12-31	2023-12-31
Löner och ersättningar	46 348	42 872
Sociala kostnader	22 372	19 407
(<i>varav pensionskostnad</i>) ¹⁾	(7 824)	(6 275)

1) Av Vetenskapsakademiens pensionskostnader avser 689 tkr (f.å. 691 tkr) Vetenskapsakademiens ledning avseende 1 (f.å. 1) person som arbetat 100% (f.å. 100%).

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter med flera och övriga anställda

styrelseledamöter med flera och övriga anställda	2024-12-31		2023-12-31	
	Ständig sekreterare och presidium	Övriga anställda	Ständig sekreterare och presidium	Övriga anställda
Löner och andra ersättningar	2 057	44 291	1 849	41 023

Avgångsvederlag

Vetenskapsakademiens ständige sekreterare har ett tidsbegränsat anställningsavtal där alla förmåner upphör i samband med utgången av detsamma. Avtalet stipulerar en ömsesidig uppsägningstid om sex månader.

Not 7 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	2024-12-31	2023-12-31
Utdelning	1 657	721
Ränta	5 716	2 933
Fondrabatt	1 530	1 410
Realisationsvinst, värdepapper	17 466	6 874
Realisationsförlust	-23	-26 067
Övrigt	-450	-419
	25 896	-14 548

Fondrabatter redovisas enligt skattemässiga principer. Fondrabatten erhålls i form av andelar i respektive fond och redovisas som intäkt och ökat anskaffningsvärde.

Not 8 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2024-12-31	2023-12-31
Ränteintäkter, övriga	563	–
Övrigt	–	121
	563	121

Not 9 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2024-12-31	2023-12-31
Räntekostnader, övriga	-237	-43
Valutadifferenser	-331	-97
	-568	-140

Not 10 Byggnader och mark	2024-12-31	2023-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	184 026	181 425
Nyanskaffningar	2 297	2 856
Avyttringar och utrangeringar	-7 457	-255
Vid årets slut	178 866	184 026
Netto anskaffningsvärde	178 866	184 026
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-61 901	-56 145
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	7 457	255
Årets avskrivning	-6 429	-6 011
Vid årets slut	-60 873	-61 901
Redovisat värde vid årets slut	117 993	122 125
Varav mark	2024-12-31	2023-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden	6 041	6 041
Redovisat värde vid årets slut	6 041	6 041
Not 11 Inventarier, verktyg och installationer	2024-12-31	2023-12-31
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	43 744	40 560
Nyanskaffningar	352	3 184
Avyttringar och utrangeringar	-68	-
Vid årets slut	44 028	43 744
Ackumulerade bidrag		
Vid årets början	4 732	4 732
Årets bidrag	-	-
Avyttringar och utrangeringar	-	-
Vid årets slut	4 732	4 732
Netto anskaffningsvärde	39 296	39 012
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-28 409	-24 110
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	68	-
Årets avskrivning på anskaffningsvärden	-4 584	-4 299
Vid årets slut	-32 925	-28 409
Redovisat värde vid årets slut	6 372	10 604

Not 12 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	2024-12-31	2023-12-31
Vid årets början	659	3 049
Ventilationsaggregat Tornet	–	-149
Ny webb, Vetenskapsakademien	–	-2 375
IT-infrastruktur	–	86
IT-Office365	–	-199
Modernisering serverrum	62	205
Övergripande styrsystem	–	-53
Infartsgrind	–	95
Redovisat värde vid årets slut	720	659

Not 13 Andra långfristiga värdepappersinnehav	2024-12-31	2023-12-31
Aktier och aktiefonder		
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	315 820	341 060
Tillkommande tillgångar	717	69 639
Avgående tillgångar	-11 517	-94 879
Vid årets slut	305 020	315 820
Räntebärande placeringar		
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	93 796	107 883
Tillkommande tillgångar	38 382	57 659
Avgående tillgångar	-11 618	-71 747
Vid årets slut	120 560	93 796
Mindre likvida investeringar		
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	123 644	120 776
Tillkommande tillgångar	9 399	11 970
Avgående tillgångar	-3 257	-9 102
Vid årets slut	129 786	123 644
Totalt redovisat värde vid årets slut	555 365	533 260

Värderingen av finansiella anläggningstillgångar sker kollektivt enligt portföljmetoden och värderingen sker till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet. Marknadsvärdet för de finansiella anläggningstillgångarna uppgår till 885 772 tkr (f.å. 792 911 tkr).

Not 14 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

2024-12-31 2023-12-31

Carnegie, fondrabatt Q4	313	275
Ambio	–	157
3D, ansökningssystem	–	92
Gibon Q1	88	21
Förutbetalda underhållsavtal Q1 2023, div IT-system	626	494
Förutbetalda försäkringar	415	470
Förutbetalda pensionspremier	465	6 824
Övriga mindre poster	163	6
	2 070	8 339

Not 15 Övriga avsättningar

2024-12-31 2023-12-31

Nedmontering av 60 cm teleskop på La Palma	–	–
	–	–
Nedmontering av 60 cm teleskop på La Palma		
Redovisat värde vid årets början	–	3 000
Belopp som tagits i anspråk under året	–	-1 311
Outnyttjade belopp som har återförts under året	–	-1 689
Redovisat värde vid årets slut	–	–

Beloppet avser kostnader för nedmontering av ett 60 cm teleskop på La Palma samt återställande av marken i enlighet med avtal. Noten kvarstår för jämförelseåret.

Not 16 Skuld erhållna ej nyttjade bidrag

Vetenskapsakademien driver ett antal projekt och posten avser skuld till projektfinansiärer för ännu ej nyttjade bidrag. Projektverksamheten är en väsentlig del av Akademiens verksamhet och det finns även en post på tillgångssidan i balansräkningen, fordringar förbrukade ej utbetalda bidrag som avser projektverksamheten, se vidare not 2.

Not 17 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

2024-12-31 2023-12-31

Upplupen arbetsgivaravgift	–	1 545
Upplupen semesterskuld	1 392	1 657
Upplupen övertidsskuld	177	101
Upplupna elkostnader	387	453
Hyror Frescati	890	650
Tage Erlanders pris, seminariedel	225	300
Övriga poster	42	246
	3 113	4 952

Not 18 Eventualförpliktelser

Utöver vad som framgår av balansräkningen under posten finansiella anläggningstillgångar har Vetenskapsakademien ett åtagande om framtida investeringar i befintliga kapitalplaceringar uppgående till 26,3 Mkr inom fem år.

Not 19 Betalda räntor och erhållen utdelning

	2024-12-31	2023-12-31
Erhållen utdelning	1 657	721
Erhållen ränta	5 716	2 933
Erhållen fondrabatt	1 530	1 410

Not 20 Likvida medel

	2024-12-31	2023-12-31
<i>Följande delkomponenter ingår i likvida medel:</i>		
Banktillgodohavanden	27 304	30 643
	27 304	30 643

Ovanstående poster har klassificerats som likvida medel med utgångspunkten att:

- De har en obetydlig risk för värdefluktuationer.
- De kan lätt omvandlas till kassamedel.
- De har en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten.

Not 21 Övriga upplysningar till kassaflödesanalysen

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet med mera	2024-12-31	2023-12-31
Avskrivningar	11 013	10 563
Orealiserade kursdifferenser	331	97
Rearesultat försäljning av anläggningstillgångar	-17 443	19 189
Övriga avsättningar	-	-3 000
	-6 099	26 849

Not 16 Händelser efter balansdagen

Efter balansdagen har de finansiella marknaderna upplevt en betydande nedgång, till följd av ökade spänningar och handelskrig mellan flera statsmakter. Nedgången har haft en negativ inverkan på värdet av Vetenskapsakademiens finansiella anläggningstillgångar.

Trots marknadssvängningar, upprätthåller Vetenskapsakademien sitt långsiktiga perspektiv och står fast vid sin strategi. Akademien har inga utestående lån och ser därför ingen omedelbar likviditetsrisk. I nuläget väljer Vetenskapsakademien att avvakta marknadens utveckling utan att vidta några ytterligare åtgärder, men följer noggrant den globala ekonomiska situationen.

Den 24 april 2025

Birgitta Henriques Normark
Preses

Sven Lidin
Förste vice preses

Per Strömberg
Andre vice preses

Ulf Ellervik
Tredje vice preses

Kurt Johansson

Göran Östlin

Claes Fahlander

Johan Elf

Vivi Vajda

Stefan Jansson

Anna Wedell

Danica Kragic Jensfelt

Christofer Edling

Arne Jarrick

Hans Ellegren
Ständig sekreterare

Vår revisionsberättelse har lämnats den 28 april 2025

Magnus Prööm
Auktoriserad revisor
Utsedd av Vetenskapsakademien

Maria Olofsson
Utsedd av regeringen

Lena Claesson-Welsh
Utsedd av Vetenskapsakademien

Emily Holmes
Utsedd av Vetenskapsakademien

Revisionsberättelse

Till Kungl. Vetenskapsakademien, org. nr 262000-1129

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Kungl. Vetenskapsakademien för år 2024.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av akademiens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt Den förtroendevalda revisorns ansvar.

Vi är oberoende i förhållande till akademien enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av akademiens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upp- lyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka för- mågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om sty- relsen avser att likvidera akademien, upphöra med verksamheten el- ler inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har att utföra revisionen enligt International Standards on Au- diting (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Rimlig säkerhet är en hög grad av säker- het, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt om- döme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revis- ionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfälskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig inform- ation eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av akademiens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omstän- digheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den in- terna kontrollen.

Den förtroendevalda revisorns ansvar

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säker- het om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av akademiens resultat och ställning.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som an- vänds och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovis- ningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovis- ningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osä- kerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om akademiens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplys- ningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en akademi inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag iden- tifierat.

Document ID: d77ca91fb-6704-43a0-b7ao-c56a5b81355a

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Kungl. Vetenskapsakademien år 2024. Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med akademiens stadgar eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till akademien enligt god revisorssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt akademiens stadgar.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot akademien eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med akademiens stadgar eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot akademien.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för akademiens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Magnus Prööm
Auktoriserad revisor
KPMG AB
Utsedd av KVA

Maria Olofsson
Förtroendevald revisor
Utsedd av regeringen

Lena Claesson-Weish
Förtroendevald revisor
Utsedd av KVA

Emily Holmes
Förtroendevald revisor
Utsedd av KVA

Document ID: d77ca9f1b-6704-43e0-87a0-c56a5b8f355a

**Kungl.
Vetenskapsakademien**
Box 50005
(Lilla Frescativägen 4 A),
SE-104 05 Stockholm,
Sweden
Tel +46 8 673 95 00

www.kva.se

Kungl. Vetenskapsakademien, stiftad år 1739, är en oberoende organisation som har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället. Akademien tar särskilt ansvar för naturvetenskap och matematik, men strävar efter att öka utbytet mellan olika discipliner.

The Royal Swedish Academy of Sciences, founded in 1739, is an independent organisation whose overall objective is to promote the sciences and strengthen their influence in society. The Academy takes special responsibility for the natural sciences and mathematics, but endeavours to promote the exchange of ideas between various disciplines.